

Alle teksten zijn © 2016 van Hans van der Veeke

Inleiding

De voorbereiding voor de fietsreis van dit jaar was wat later dan andere jaren. Dat het deze keer wat lastiger was, had een aantal oorzaken.

Ten eerste rijden we deze keer een zelf samengestelde route, dus niet uit een boekje. Van collega-fietsers heb ik allerlei tracks gekregen. Een selectie hiervan heb ik aan elkaar gepuzzeld en dat gaf de route.

De pontjes die we onderweg willen nemen gaven ook wat hoofdpijn. Sommigen varen niet alle dagen en die ene keer dat ze dan varen, is het op een onmogelijke tijd.

Al met al hebben is het een gevarieerd reis geworden. Vanuit Kristiansand gaan we langs de toeristische zuidkust naar het oosten. Hier brengen veel Noren hun vakantie door. Vlak voor Oslo gaan we wat naar het noorden en dan westwaarts naar Bergen. Hierbij gaan we over het Mekka voor fietsers, de *Rallarvegen*. Die eindigt bij Flåm, het Mekka voor Chinezen en Japanners, maar wel aan het Sognefjord, een van de mooiste fjorden van Noorwegen.

In Bergen verwachten we regen en dat is ook zo. Dat geeft niet want dan maken we het land mee als de Noren. We nemen de veerboot van Bergen naar Stavanger. Daar zoeken we mijn oud-collega Esther op. En dan via een letterlijk en figuurlijk hoogtepunt, de Preikestolen, zijn we weer langzaam af naar het zuiden afgezakt.

Al met al een 1300 kilometer in ruim vier weken. Zo weinig?! Ja, zo weinig. Want we worden ouder en zelfs met deze afstand zijn alle dagen nog goed gevuld.

We hebben genoten van de fotogenieke en lege landschappen. Een feest voor fotografen. Dit compenseerde een beetje het feit dat er onderweg minder te doen is dan bijvoorbeeld in Engeland.

Het was een pittige reis waarvan niet altijd zeker was dat we hem af zouden maken. In het zuiden was het klimmen zo vermoeiend dat we moedeloos werden. Bij Bergen en Stavanger was het weer zo slecht dat we het niet altijd meer zagen zitten. Uiteindelijk hebben we de route afgemaakt zoals gepland. En dat geeft een goed gevoel. Bij de laatste dag kun je lezen wat we van Noorwegen vonden. De conclusie verklap ik alvast: Het was weer fantastisch!

Maandag 18 juli: Van Hirtshals naar Lillesand

Aantal kilometers: 52 (51,9)

Aantal hoogtemeters: 437

Camping Moglestu

Follow you dreams, they know the way.

De eerste fietsdag in Noorwegen. Maar niet de eerste vakantiedag. Afgelopen zaterdag zijn we al vertrokken in de loop van de ochtend. Veel files in Duitsland en veel regen. Maar als we Tinglev binnen rijden is het droog. We vinden een 'vis-camping' om de nacht door te brengen. De campingbaas geeft ons een tip om te eten. Gelukkig zijn we met de auto want het is wel 13 kilometer verderop. Het is elke kilometer waard want we krijgen een heerlijke smörrebröd. Garnalen, gerookte zalm, kaviaar en een gebakken visje. Teveel om op te kunnen.

Op zondag rijden we door naar Hirtshals. Ook nu weer buien onderweg maar in Hirtshals zetten we de tent in de zon op. Mooi plekje op een mooie camping. In de loop van de middag wordt het druk. Allemaal Noorwegen-gangers. We zien velen op de boot terug

Om kwart over tien varen we de haven uit. Iets te laat. Ik kan me van vroeger nog herinneren dat je een dag op de boot zat, maar nu doet hij het in ruim twee uur. Het is toevallig ook onze trouwdag en dat vieren we op gepaste wijze.

Tegen een uur rollen we het Noorse land op. We hadden ons wat zorgen gemaakt omdat we gisteren nog een sms van de ferry maatschappij kregen dat je eigenlijk alleen met paspoort het land in komt. Mevr. van der Veeke heeft alleen een id mee. Maar de controle aan Noorse zijde is nihil. Iedereen mag zo door rijden.

Kristiansand doet meteen Noors aan met zijn houten huizen. Het is de vijfde grote stad in Noorwegen en het centrum is in 1641 volgens het principe van kwadraturen opgezet. Dit is een vierkant patroon met telkens zes grote blokken huizen in de lengte en negen kleinere blokken in de breedte. Alles is dus makkelijk te vinden. Maar nu we eindelijk op de fiets zitten hebben we geen geduld voor een stad. Ik plunder een geldautomaat en we verlaten Kristiansand spoorslags.

De route van vandaag heeft mooie fietspaden. In de stad is het wat drukker, maar zodra je daarbuiten bent is het zelfs op de grotere wegen best rustig. En de Noren rijden in het algemeen netjes, dus het is een prima fietsland. Bij een watertje maken we een boterham. Bij de eerste de beste winkel hebben we wat boodschappen gedaan. Het is geen goedkoop land hebben we al door.

Na Tveit gaan we iets meer het binnenland in. Veel bossen en rotsen om ons heen. Rode schuren en overal houten huizen. Het is niet helemaal vlak hier. Het hoogteprofiel ziet eruit als de AEX index van de afgelopen dagen maar het is goed te doen.

In Birkenes zien we het witte kerkje al in de verte liggen. De plaatsnaam wordt gevormd door de woorden 'berk' en een verhoging in het land. Toch zien we het kerkje in de diepte liggen.

Vanaf Birkenes gaan wij weer richting de kust. Bij Lillesand zoeken we een camping op aan het begin van het dorp. Als het tentje staat proosten we op een mooie eerste dag. Ja, we hebben een bier en een cider gevonden. Kostte een rib uit mijn lijf, maar ja... We zijn ook maar één keer 28 jaar getrouwd.

Dinsdag 19 juli: Van Lillesand naar Kisund

Aantal kilometers: 114 (61,8)

Aantal hoogtemeters: 702

Camping Sjoeversto

Nemophilist: a haunter of the woods. A person who loves the woods, it's beauty and solitude.

In de nacht en ochtend wordt ik meerdere keren wakker van het tikken op de tent. Klinkt wel gezellig zolang je erin ligt, maar het is minder leuk als je eruit moet. Gelukkig houdt het om zeven uur op als ik eruit ga. Ondanks de bewolking ziet het er veelbelovend uit. We ontbijten, pakken de tent in en gaan weer op pad.

We doen eerst Lillesand aan. De 'Lille' komt om het onderscheid te maken met zijn grote broer, Kristiansand. In Lillesand gebeurt niet veel en het staat bekend om zijn witte huisjes. Het ligt prachtig aan het water en ze hebben een goede bakker.

Wij vervolgen de LF1. Het eerste deel loopt nog over de gewone weg. Links en rechts komen fjorden tevoorschijn en we genieten van elk uitzicht. Na een tijdje duikt de route de bossen in en gaan we off-road.

En wederom heb ik me verschrikkelijk vergist in het hoogteprofiel. Ik had het vergeleken met gisteren en de conclusie getrokken dat het voor vandaag wel meeviel. Niets is minder waar. De combinatie van steilheid en los zand doet ons meerdere malen lopen.

Maar het is ontzettend mooi in de bossen. Alsof je alleen op de wereld bent. En daar hebben we wel wat zweetdruppels voor over. En wat regendruppels. Op een plekje in het bos maken we koffie en concluderen we dat Noors gebak ook best lekker is.

Na een lange tijd ploeteren komen we in Grimstad aan. Deze kustplaats heeft natuurlijk een haven met veel bootjes. Bijna allemaal pleziervaart want vissersboten komen we nauwelijks tegen. In de 18e eeuw werden hier heel veel schepen gebouwd op wel 40 werven. Al het hout in de omtrek werd ervoor gekapt. Ook is de plaats bekend van Henrik Ibsen (wie?) die hier gewoond heeft. Maar wat wij veel belangrijker vinden; het is ook de meest zonnige plaats in Noorwegen. In de maanden juni en jullie is er gemiddeld 266 uur zon (per maand). En dat kunnen we beamen want inmiddels schijnt hij weer volop. Op de markt staat een paella-kraam en we hebben best honger. Met uitzicht op de haven werken we beide een portie weg. Dat scheelt weer koken vanavond.

Vlak voor Fevik komen we ineens een stenen cirkel tegen. In Engeland gaan we daar altijd naar op zoek. Ik wist niet dat die hier ook waren. Helaas geen bordje erbij. Overigens zijn alle bordjes in het Noors, als ze er staan. Maar met een beetje puzzelen komen we daar wel uit.

De rest van de route vandaag is niet heel bijzonder. Hij loopt veel langs de autoweg. Weliswaar vrij liggend maar hier in het zuiden is veel verkeer. Misschien komt dat ook omdat het hier nu vakantie is.

Daarom zijn we blij dat we in Arendal komen. De oude haven is het centrum van activiteit. De bon-ton komen hier in bootjes om op de terrassen wat te nuttigen. Zien en gezien worden is het motto. Het *Tyholmen* district heeft prachtige houten huizen. Dat ze met houtbouw om kunnen gaan blijkt wel uit het feit dat ze hier het grootste houten gebouw van Noorwegen hebben weten neer te zetten. Wij kijken naar het komen en gaan van de scheepjes en werken ondertussen een bakje aardbeien weg. Ook typisch Noors.

Na een dikke zestig kilometer zijn we behoorlijk gesloopt. De benen moeten nog wel wennen. We zijn daarom blij dat de camping in zicht komt. Eigenlijk is het een watersport centrum annex B&B maar tussen de rotsen en in de boomgaard mag je ook tentjes neerzetten. We zijn de enige kampeers en kiezen het mooiste plekje. Het lijkt bijna op wildkamperen maar het is wel fijn een douche op de achtergrond te hebben. Als avondeten hebben we een soepje met brood. Verder genieten we van de stilte en het uitzicht. Gezien de vermoeidheid zal het wel niet laat worden vanavond.

Woensdag 20 juli: Van Kisund naar Kragero

Aantal kilometers: 197 (83,3)

Aantal hoogtemeters: 997

Camping Lovisenberg

Life begins at the end of your comfort zone.

Ik ben een planner. Sommige noemen me zelfs een control-freak maar volgens mij zijn dan jaloers op mijn vaardigheden. Voor een reis puzzel ik thuis ook altijd van alles uit om geen verrassingen te krijgen onderweg. Zo heb ik deze keer wat kortere etappes gepland. We worden tenslotte een dagje ouder en het is fijn rond vier uur aan te komen op de camping. En ondanks dit alles arriveren we vandaag, moe en bezweet, na zeven uur 's avonds op de camping.

Het begon met het eindigen van een natte nacht. Ik wist niet dat het omhoog kon regenen, maar in Noorwegen is alles mogelijk. Alles aan de tent is dus erg nat. Gelukkig is het stralend weer maar het kost tijd om te drogen. We vertrekken laat vandaag. Tegen tien uur. Een minpuntje is dat de rug het laat afweten. Of het de inspanning is, het vocht in de grond of de luchtbedden? Geen idee, maar lastig is het wel.

We fietsen eerst naar Tvedestrand. De natuur is, zo mogelijk nog mooier met de spiegelende bergen in de meren. Tvedestrand is, net als ieder ander kustplaatsje, bekend om zijn witte huisjes. Het dorpje is erg populair bij de toeristen. Er zijn 1700 zomerhuisjes. Daarnaast zijn er 2000 gebouwen die ouder zijn dan 100 jaar.

We doen vandaag eens luxe en nemen een 'echte' koffie op een terras. Met een kaneelbroodje. We zitten nog in de relax stand. Bij de apotheek haal ik een crème voor mijn rug. Ik wordt geholpen door een aardige huldre (*) die bezorgd vraagt of ik wel iemand heb om het in te masseren. Het is een verleidelijk aanbod, maar er is maar één Mevr. vd Veeke.

(*) Huldre

In de Noorse folklore is dit een aantrekkelijk (jonge) vrouw, maar ze heeft een staart, verborgen onder haar jurk en soms rond haar middel gebonden. En die komt op ongelukkige momenten tevoorschijn. Ze is niet alleen mooi maar ook een goede huisvrouw. Een serieuze bedreiging dus en daarom zijn de normale vrouwen er niet blij mee. Als de *huldre* in de kerk trouwt met een man valt haar staart er compleet af. Daarnaast kan ze een nacht zeven jaar laten duren. De verleide man is dus vaak wat later thuis.

Door het binnenland gaan we door naar Risør. De weg gaat continu op en neer, de uitzichten zijn mooi en soms is de weg rustig en soms wat drukker. Met name het laatste stukje naar Risør is druk. Je vraagt je af waarom, want de weg loopt daar min of meer dood. Eenmaal daar gekomen snappen we het wel. Het is een 'bustling town' met veel terrasjes, bootjes en mensen.

Wij gaan op zoek naar het postkantoor onder water maar kunnen het niet vinden. De verzonden post wordt mee onder water genomen, wel droog, en daar afgestempeld. Daarna wordt het normaal verzonden. We rijden de hele haven af, maar ik denk dat het ondergelopen is. We hebben meer zin in een ijsje.

Dan op zoek naar het pontje. Ik hoop wel dat hij nog vaart want omfietsen kost een dag. Na wat vragen vinden we het vertrekpunt. De vaartijden zijn wat anders dan de tijden die ik op internet gevonden heb, maar uiteindelijk zitten we op het water. De prijzen zijn wat anders dan in Nederland. We betalen Nkr 160 (ongeveer € 16)

Op het schiereiland rijden weinig auto's. Alleen bij het aankomen van de pont is het even druk. Ook hier veel bossen, stenen en water. En heuvels. Zo ploeteren we naar Stabbestad.

We hebben de keus bij Stabbestad een camping te nemen die drie kilometer uit de route ligt. Of over te steken naar Kragero, een paar kilometer fietsen en dan een camping nemen die vier kilometer uit de route ligt. We besluiten voor het eerste. Stabbestad ziet er groot genoeg uit om een winkel te hebben, dus we kunnen nog boodschappen doen voor we naar de camping gaan.

Dat is een foute aanname. In Stabbestad is weinig. Een duur hotel en een ijskraam die ook pølser (soort hot dog) verkoopt. Uiteindelijk kiezen we ervoor om toch maar de pont naar Kragero te nemen. Ook hier zijn de tijden

anders dan ik gevonden had. We hebben nog tijd om een pølser te nemen. Helaas zijn de broodjes op, dus hij wordt in een pannenkoekje gewikkeld. Inmiddels is het al zes uur. Een korte dag zit er niet meer in.

Deze pont is iets groter dan de vorige, neemt ook auto's mee en is iets goedkoper (150 Nkr). In een kwartier zijn we aan de overkant en in de haven is meteen een winkel. Dan door naar de camping. Het is een hele grote luxe. Ze hebben het terrein met de rotsen mooi geïntegreerd in de camping. En hij is vol. Maar de campingbaas belooft ons toch een privé plekje. Bij een stacaravan in wording mogen we op het grasveldje kamperen. Inderdaad een pracht plekje. Inmiddels is het na zevenen, maar we zitten nog steeds in de zon. Tijd om de spullen nog even te laten drogen voor we het opzetten.

Dit kost natuurlijk wel wat. Niet eerder in mijn fietscarrière betaalde ik zoveel voor een plekje. Nkr 345 plus nog een keer 60 voor het douchen. Iets meer dan €41. Kassa voor Noorwegen. Toch zou ik ook het dubbele betaald hebben gezien het tijdstip en de vermoeidheid. We wisten dat Noorwegen duur is. En vandaag hebben we dat ook echt aan den lijve ondervonden. Maar goed, je krijgt er veel moois voor terug.

Donderdag 21 juli: Van Kragero naar Stathelle

Aantal kilometers: 252 (54,5)

Aantal hoogtemeters: 943

Camping Fjelstad

I have learned so much from my mistakes, I am thinking of making a few more.

Laat aankomen betekent ook laat in bed. In ons geval na elven, maar we worden toch uitgerust wakker. Het is weer stralend weer. Een onverwachte bonus voor Noorwegen. Alles kan droog ingepakt worden en we doen weer rustig aan. Om half tien zitten we op de fiets. En na dertien kilometer zitten we weer op 300 meter van onze startplaats. Huh?! Wat vergeten? Nee, we moeten helemaal om het fjord heen fietsen. Nu zien we de camping van de andere kant liggen.

Daarna fietsen we eigenlijk alleen maar door het binnenland. We komen geen plaatsen tegen. Af en toe een dorpje en af en toe een strandje. Het is vakantie in Noorwegen en mooi weer. Op de strandjes is dus meestal wel wat te doen. Het fietsen is zwaar. In mijn naïviteit heb ik gedacht dat het niet zwaarder kan dan in Engeland. Ook hier had ik het dus weer fout. Gisteren hadden we 1000 hoogtemeters. Als je in de bergen gefietst hebt, weet je wat dit betekent. En elke meter zit nog in de benen.

Is dat dan nog leuk? Jazeker wel. We genieten van de inspanning, de omgeving en elkaar. Op de fiets onderweg zijn, is gewoon prachtig omdat je zoveel ziet. Zelfs als het zo zwaar is als nu.

We maken dus ook niet zoveel mee vandaag. En dan ga je op andere dingen letten. Vreemde bordjes en bommen op de route. Op een gegeven moment komen we weer op een gravelpad. Hoe kleiner de wegen, des te steiler de klim. Dat gaat hier ook weer op. Er zit niets anders op dan lopen. Maar de gravelpaden geven ook veel terug, je bent echt even buiten de beschaving en waant je alleen.

Voor vandaag had ik een schamele 65 kilometer gepland. *'Moet makkelijk kunnen en lekker op tijd op de camping'* dacht ik bij de planning. Fout. Dit gaan we vandaag niet halen. Tenminste als we niet weer om zeven uur willen aankomen. We zijn inmiddels ook alweer aardig stuk en zelfs bij 50 kilometer hebben we weer al bijna 1000 hoogtemeters. Vlak voor Stathelle komen we langs een rustige camping. Tijd om te stoppen. Het blijkt ook nog eens een koopje te zijn want voor Nok. 100 kunnen we er een nachtje staan. Geen dorpen gezien onderweg, dus ook geen winkels. Ik fiets daarom nog even naar de dichtstbijzijnde winkel voor eten en drinken. En zo eindigen we vandaag lekker op tijd, in de zon met een bier en een cider. Toch nog een beetje vakantie.

Vrijdag 22 juli: Van Stathelle naar Stavern

Aantal kilometers: 302 (50,8)

Aantal hoogtemeters: 681

Camping Solplassen

A good traveller has no fixed plans and is not intent on arriving.

Vannacht begon het te tikken op de tent. Altijd gezellig, maar niet als er nog was buiten hangt. Die moest dus even naar binnen. En daarna ligt het weer heerlijk tot 's ochtends. Dan moet het getik wel afgelopen zijn. Omdat we onder een boom staat, is dat wat lastig te bepalen. Maar gelukkig is het droog én zonnig als we opstaan. In Stathelle haalt Mevr. vd Veeke wat lekkers voor bij de koffie. En de meeste supermarkten hebben wifi, dus dan kan ik ondertussen even de nieuwe verslagen uploaden.

Soms moeten we over een brug. Ze hebben hier een paar mooie gebouwd. Dit is de Brevik brug die in 1962 gebouwd is. Voor die tijd was er alleen een pontje. Daarna volgen we de rand van het fjord langs Heistad, Porsgrun en Eidanger. We komen mooie straatjes tegen. En soms erg langzaam verkeer dat ons in wil halen.

We volgen de LF1 (Lange-afstands Fietsroute 1), ook wel de Noordzee route genoemd. Deze loopt eigenlijk helemaal om de Noordzee heen via Nederland, Duitsland, Denemarken, Zweden, Noorwegen, Engeland en België. Hij stond nog op onze te-fietsen-lijst, maar inmiddels hebben we er zoveel stukken van gedaan, dat we hem al haast kunnen afvinken. In Noorwegen volgt hij min of meer de kust. Soms zijn dat rustige wegen. Maar soms zijn het ook de drukkeren wegen. En dat laatste hadden we vandaag veel. Ik denk dat het drukker is door het vakantie-verkeer. Daarnaast hadden we vandaag voor het eerst regen onderweg.

Vandaag is het iets minder klimmen. Dat is te zien aan de hoogtemeters. Tussen Helgeroa en Stavern hebben we zelfs een stuk dat min of meer vlak is. En dan trappen we dat zo weg. Tenminste als we niet stoppen voor een foto.

En ook vandaag stoppen we op tijd. Na een dikke 50 kilometer vinden we het wel welletjes. We komen langs een camping aan de kust. Natuurlijk is die vol, maar met ons toneelstukje van de vermoeide fietser is er altijd wel een plekje. In dit geval tussen twee huisjes in. Niet goedkoop maar een fijn plekje. In het restaurant serveren ze een koud biertje en daarna koken we bij de tent ons potje. Helemaal goed zo.

Zaterdag 23 juli: Van Stavern naar Skallevoid

Aantal kilometers: 371 (68,2)

Aantal hoogtemeters: 662

Camping Skallevoid

The true fruit of traveling is perhaps the feeling of being nearly everywhere at home.

Als we opstaan ziet het weer er vrij redelijk uit, maar zodra we de tent ingepakt hebben betreft het toch aardig. Een groot deel van de dag zal het druppen en later zijn het zelfs buien waar we de regenjas voor tevoorschijn halen. Toch was het een prima dag waarin we weer veel te zien krijgen.

We gaan eerst naar Stavern. Tot 1942 was het het kleinste stadje van Noorwegen, maar in 1988 ging het samen met Larvik en verloor daardoor zijn status. Het stadje trekt veel kunstenaars en we struikelen dan ook over de galerieën. We kijken even bij het haventje. Een bepaald soort houten bootjes is hier courant. En in de super halen we wat lekkers voor bij de koffie.

Larvik is de volgende plaats op de route. De eerste grotere stad sinds Kristiansand. We hebben er mooi zicht op als we aan komen fietsen om het fjord. Na Larvik gaan we een stukje van de kust af richting Sandefjord. Het landschap is hier anders dan de afgelopen dagen. Toen gingen we helemaal stuk door de vele klimmen. Het is hier ook niet vlak, maar veel beter te doen. Een beetje als Denemarken. Hier is ook wat meer landbouw omdat het vlakkere land zich daar beter voor leent. Wij zijn er in elk geval blij mee want dit is veel fijner fietsen. Bij Kaupange komen we langs een openlucht museum. Het is een van de oudst bewoonde plaatsen in Noorwegen en hier is een Vikingschip gevonden. Je ziet hoe ze hier vroeger leefden en een interessant feitje is dat deze plek vroeger veel dichterbij het water lag. De reden is dat Noorwegen elk jaar 7 mm stijgt sinds de ijstijd. Dat is ook een oplossing voor de global warming.

We komen nauwelijks fietsreizigers tegen. Ook op de camping hebben we nog geen andere fietsers gezien. Maar wat de Noren graag doen is langlaufen. En dan hoeft er niet eens sneeuw voor te liggen. We komen hun getik onderweg vaak tegen. Meestal zijn het zwetende mannen maar soms wordt ik ook eens verwend.

Sandefjord is een grote stad en het is er druk. Het is de rijkste stad in Noorwegen. Allemaal verdiend met de walvisvaart. Ze hebben ook de derde commerciële vloot van Noorwegen. Het ziet er gezellig uit in het centrum maar omdat het begint te regenen besluiten we toch om door te gaan.

Het fietsen gaat vandaag lekker en zo peddelen we door het landschap. Kerkje hier, rotspartij daar en soms uitzicht op een fjord.

De eerste dagen hadden we er geen geduld voor maar we doen ook weer eens wat caches onderweg. In elk land moet ik altijd even wennen aan de manier van verstoppen. Op de een of andere manier verschilt dat. Maar daarna zijn ze gemakkelijk te scoren.

Mevr. van der Veeke zoekt meestal ook mee maar wordt hier volkomen in beslag genomen door al het lekkers langs de weg. Ik krijg haar nauwelijks meer mee als ze een rijpe vondst doet. En dan heb ik het niet over de mannelijke langlaufers. En ik moet toegeven. Ze zijn heerlijk zoet. De frambozen.

Zo komen we via Melsomvik in Tonsberg. Door velen beschouwd als de oudste stad in Noorwegen, maar dat heb ik ook van andere steden horen beweren. Volgens Snorri Sturluson (what's in a name) is het gesticht na de slag van Hafsfjord in 871. Het heeft de oudste stenen kerk, een kathedraal en een kasteel. En de *Oseberg burial mound* waarin ze allemaal voorwerpen uit de Vikingtijd hebben gevonden. En het heeft ook een file.

Het is voor het eerst dat we zoveel auto's bij elkaar zien in Noorwegen. Het is ook voor het eerst dat we moeite hebben met het vinden van de weg. De bordjes van route 1 staan andere kanten op dan wij willen. En er zijn geen fietspaden. Met behulp van de GPS en om ons heen kijken vinden we toch de route naar de camping. Onderweg doen we nog even boodschappen. We geven weer een godsvermogen uit aan een bier, een cider en een wat eten. Toch zou ik het aankomstbiertje niet willen missen. Is toch een beetje de beloning elke dag.

Ook deze camping is vol maar we hebben het geluk dat er net iemand vertrekt. We hebben veel luxe vandaag want we kunnen een tafel en stoelen van het terras gebruiken, er is een keuken en de mogelijkheid om alles op te laden. En tegen de avond komt de zon weer tevoorschijn zodat we even op kunnen warmen.

Na het eten lopen we nog even naar het fjord. Daar zijn ze aan het vissen naar krabben. Sommigen hebben emmers vol maar het zijn allemaal kleintjes. Mevr. van der Veeke doet ook een poging en zowaar... Hiermee hebben we alle doelen van de dag bereikt. Het bed lonkt.

Zondag 24 juli: Van Skallefold naar Holmestrand

Aantal kilometers: 406 (35,7)

Aantal hoogtemeters: 374

Camping Sandbade

Some beautiful paths cannot be discovered without getting lost.

Vandaag staat eigenlijk te boek als een rustdag. Maar om nu een hele dag op de camping te zitten, vinden we ook maar niets. Daarnaast is, tot overmaat van ramp, de e-reader van Mevr. van der Veeke ook nog stuk gegaan dus er valt minder te lezen. Ze moet het nu op de telefoon doen. Een gelukje is dat de meeste boeken die ze wil lezen in een dropbox staan, dus die kan ze zo weer van internet binnenhalen.

Goed. Op pad dus maar. We lopen iets van 30 kilometer achter op de planning, dus die gaan we nu inhalen. Het voelt als een rustdag. De route is nog steeds een puzzelstuk. De werkelijkheid klopt niet met de aangegeven routes op mijn kaart. Als we denken naar de route terug te gaan vanaf de camping, zitten we ineens op de route. En het is een mooi bospaadje.

De volgende stop op de route is Åsgårdstrand. Het centrum voor kunstenaars en schilders. Onder andere Edward Munch (de schreeuwlelijk) en Hans Heyerdahl hebben hier gewoond. Ze zeggen vanwege het licht, maar ik denk dat ze gewoon voor het mooie weer komen. Wij maken een koffie en laten het allemaal eens op ons inwerken. Vlak voor Horten wijst de route ons ineens de bosjes in. Het blijkt een spannend paadje te zijn. Meer ATB track dan fietsroute, maar de fietsen kunnen het aan en wij vinden het altijd leuk.

Horten is weer een grotere stad. Wij denken er boodschappen te kunnen doen, maar het is er uitgestorven. Je kunt een kanon afschieten zonder iemand te raken. Ook alle grote supermarkten zijn gesloten. We hoeven gelukkig niet te verhongeren want er is nog een kleine Spar open waar we een simpel maaltje kunnen krijgen. In de buurt is ook de *Borre mound cemetery*. Hier liggen de meeste dooie (Noorse)koningen bij elkaar op één begraafplaats. Wij maken nog een koffie en overdenken dit feit.

De LF1 steekt hier over naar Moss. Dat hadden we origineel ook in de route, om dan via Oslo te gaan. Maar dat stuk is, door realiteitszin van Mevr. van der Veeke, al eerder gesneuveld. En dat is maar goed ook want dat hadden we never-nooit-niet gehaald zonder huwelijksschade.

Vanaf hier hebben we een verbindingstuk naar de LF5, die meer in het binnenland ligt. Hier lopen geen fietsroutes dus ik heb een eigen route gemaakt via grotere wegen. Hierdoor zitten we soms stukjes op provinciale wegen. Gelukkig is het zondag en niet druk.

Een paar kilometer voor Holmestrand gaan we naar camping Sandbade. Hier willen we de rest van de rustdag doorbrengen. De camping stelt ons wat teleur. Ze hebben eigenlijk alleen maar vaste plaatsen en voor ons is het dus behelpen. Eerst wil de campingbaas ons op het parkeerterrein van het naastgelegen strandje plaatsen maar dat willen we niet. Uiteindelijk is er nog een stukje gras tussen de caravans beschikbaar. Dat is het voordeel van een klein tentje.

De rest van de middag kunnen we een wasje doen, op het strandje luieren en 's avonds maken we een maaltijd met uitzicht. Dit was het laatste stukje langs de Noorse zuidkust. Morgen gaan we het binnenland in richting de hoogvlaktes. We hopen op net zo mooi weer als hier maar het zal wel een beetje kouder worden.

Tenslotte nog even een stukje over hoe ik de Noorse mensen ervaar (let op; persoonlijke mening. Mag je het totaal mee oneens zijn):

Naar ons toe zijn ze erg gesloten. Het komt zelden voor dat iemand ons aanspreekt. Sterker, ze kijken bijna altijd van je weg. Sta je in andere landen even stil om om je heen te kijken, dan komt er meteen iemand naar je toe of je verdwaald bent. Dat zal je in Noorwegen niet overkomen.

Onderweg wordt niet gegroet. Zelfs niet tussen fietsers onderling. Een knikje is het hoogst haalbare waar je op mag hopen. Terwijl in de meeste andere landen waar we gefietst hebben, we altijd toegeroepen, uitgelachen of toegejuicht worden.

Ook op campings hebben we nauwelijks contact terwijl het reizen met de fiets hier niet gebruikelijk is. Eigenlijk komen de Noren in het algemeen erg nors over. Er zijn natuurlijk uitzonderingen. Zoals de Noor die op een

camping wel kwam informeren naar de reis en zijn eigen ervaringen vertelde. En de man die Mevr. van der Veeke spontaan een krabbenhengel leende.

Toch zijn ze niet onvriendelijk. Als je hulp vraagt, dan krijg je die. Als je een praatje probeert aan te knopen, dan is er altijd wel response. Maar al met al ervaar ik het niet als een warm volk. Een voordeel is wel dat bijna iedereen, ook kinderen, Engels spreekt.

Maandag 25 juli: Van Holmestrand naar Kongsberg

Aantal kilometers: 477 (70,9)

Aantal hoogtemeters: 899

Best Western Gyldenløve Hotel

De meest effectieve manier om een probleem op te lossen is door ergens geen probleem meer van te maken.

Vandaag staat een fikse dag met meer dan 70 kilometer op het programma. Het is dit of 45 kilometer. Andere campings zijn er niet onderweg. Ik kan her en der nog wel wat stukjes afsnijden maar veel zal dit niet uitmaken. Bij Holmestrand nemen we afscheid van de kust. Ik moet zeggen dat we hier genoten hebben van de zee, de eilandjes en vooral van de zon. Op zoveel mooi weer hadden we niet gerekend, Holmestrand zit duidelijk aan de rand van het toeristisch gebied. Het ziet er wat vervallen uit en er is niet veel te doen.

Om van de kust weg te komen moeten we klimmen. Iets meer dan 100 meter in een kilometer. Reken zelf maar uit, maar we moesten lopen. We zien meteen het landschap veranderen. Meer 'bergen' en bomen. En soms een mooi meertje waar we koffie met uitzicht maken. We komen ook nauwelijks dorpjes meer tegen. Op een kruispunt soms een winkel of een kerk. En verder in het landschap de verspreide huisjes. Dus ook nauwelijks bankjes en picknick plekjes maar soms hebben we geluk en vinden we zomaar een fraai exemplaar.

Tot nu toe hebben we mooi weer gehad. Haast zuid-Franse temperaturen. Helaas lijkt daar wel een eind aan te komen. Het weerbericht heb ik steeds ontkend maar als we een schip met zure appelen in de verte zien hangen dan moeten we er toch echt aan geloven.

Ik wist niet dat er zoveel water in een wolk kan zitten. Minutenlang stroomt het als een douche naar beneden. We schuilen onder wat bomen maar dat is niet genoeg. Een huis verderop kunnen we onder een afdakje staan. Na een minuut of twintig lijkt het wat minder te worden. De temperatuur is 10 graden gezakt en over natte wegen gaan we verder. We komen ook de eerste waterval tegen. Dat is dan wel weer een voordeel van zoveel regen, hij is lekker gevuld. En ook het landschap geeft na de regen mooie plaatjes. We zijn dan wel nat, maar dat betekent niet dat we niet genieten.

Bij Hillestad kijken we even bij de kerk maar die is dicht. Het begint ook weer te regenen en dat wordt alleen maar erger. In Kongsberg aangekomen voelen we niet voor kamperen in de regen. Ook omdat we met zoveel natte kleren zitten. In het centrum trakteren we ons op een luxe hotel. Dat betekent een goddelijke (eigen!) douche, gratis zeepjes, douchemutsen, wifi en alle stroom om onze spullen op te laden. Een godsgeschenk.

Om een uur of acht wordt het eindelijk droog en besluiten we Kongsberg te verkennen. Tegenwoordig worden hier veel wapens geproduceerd, maar het is bekend geworden van de zilvermijnen. In 1623 vinden een paar kinderen bij toeval een zilverader. Pa probeert het geheim te houden, maar wordt ontdekt. Daarna ging het snel en ontwikkelde Kongsberg zich tot dé zilverstad van Noorwegen. Tussen toen en 1957, toen de mijnen gesloten werden, is 1,35 miljoen kilogram zilver gewonnen. Er werkten hier 4000 mensen in deze industrie. Ook de Noorse munt was en is hier gevestigd. Veel van deze historie vinden we terug op de brug in het centrum die een woeste stroom overspant (met dank aan de regen).

Verder is de kerk een bezienswaardigheid. In het sobere Noorwegen is deze barokke en rococo kerk helemaal uit zijn plek. We hadden hem graag van binnen gezien, maar ook deze is gesloten. Ik snap dat nooit. Het huis van God zou toch nooit dicht moeten zijn? We behelpen ons dan maar met een rondje door de stad. We zien leuke straatjes en de waterval van een afstand. Maar ondanks al dit moois, lonkt het 'echte' bed en de wifi meer.

Dinsdag 26 juli: Van Kongsberg naar Rollag

Aantal kilometers: 536 (58,8)

Aantal hoogtemeters: 366

Camping Holman Rollag

Happiness is, planning a trip to somewhere new, with someone you love.

Om luxe beter te kunnen waarderen, is het eigenlijk nodig om eerst een tijdje af te zien. Nou hebben we de laatste dagen niet echt afgezien, maar het was allemaal wel basic. En dan voelt een normaal bed als een feest. En dat je gewoon naar de wc kan zonder je schoenen aan te hoeven trekken. Het hotel serveert een ontzettend uitgebreid ontbijt met alles wat je je maar kunt wensen, warm en koud. Met een goed gevulde maag gaan we op weg.

De voorspelling voor vandaag is variabel. Er wordt regen verwacht maar er is ook kans op zon. We merken dat we wat hoger zitten want de temperatuur is ook lager. Ik heb voor het eerst een extra hemd aan. Toch mogen we de eerste kilometers niet klagen want het is weer prachtig. We volgen nog steeds route 5. Deze loopt grotendeels parallel aan de rivier Numedalslån. Voor ons betekent dit dat het redelijk vlak is. Over twee dagen hopen we in Geilo (spreek uit: jeilo) te zijn en het manifesteert zich nu al op de bordjes.

Wat we ook veel onderweg zien zijn de karakteristieke houten huisjes. We zien ze in allerlei vormen en maten. Vroeger werd het voedsel hierin bewaard. Dat kun je zien aan de pootjes waar ze op staan. Die zijn zodanig dat muizen er niet in kunnen klimmen. Ze kunnen namelijk niet ondersteboven hangen.

Als we koffie zitten te drinken komen er twee Duitsers langs. Dit is hun tweede dag en ze hebben een gebroken spaak. Het is een kans van een op vier maar als de gebroken spaak aan de tandwielkant zit, heb je een speciaal hulpstuk nodig om het tandwielblok eraf te krijgen. En die hebben ze niet bij zich. En wij ook niet want we hebben een Rohloff en dus geen tandwielblok. Uiteindelijk kiest hij ervoor, met wiel, terug te liften naar Kongsberg om daar langs de fietsenmaker te gaan. Haar bieden we een kopje thee aan en ondertussen vergelijken wij de routes.

We fietsen veel in de zon. Vaak trekken donkere wolken net langs ons heen maar op een gegeven moment moeten we er toch aan geloven. De regenkleding gaat aan. Het duurt gelukkig niet lang en het is zeker niet zo heftig als gisteren. Voor we het weten rijden we weer in de zon. Elke bocht laat weer een mooier landschap zien en zo verdwijnen de kilometers ongemerkt onder de wielen.

Wij rijden op de weg parallel aan de grote weg. Om bij de camping te komen moeten we doorsteken want de camping zit aan de grotere weg. Er is een spannend paadje dat ons over een hangbrug leidt. Als we er overheen gaan, wiebelt hij flink. Daarna gaan we off-road door het bos naar de camping. Een van de mooiste aankomsten ooit.

En ook de camping zelf is een onverwacht plezier. Nu we uit het toeristische zuiden weg zijn, zijn de campings meer zoals ik ze verwacht in Noorwegen. Ruime veldjes, altijd aan het water en prachtige bergen om je heen. We hebben hier zelfs de luxe van een picknick tafel. Ideaal om te koken maar ook om 's avonds een verslag aan te maken. Tegen de avond verdwijnt de zon achter de bergen. Het wordt al snel kouder dan. En voor het eerst gaat 's avonds alles aan. Mevr. van der Veeke heeft hierop geanticipeerd en heeft zelfs een skibroek meegenomen. Maar goed, ook ik heb inmiddels de donsjas uit de tas gehaald. Op deze manier is het goed te doen. We zijn allang blij dat we weer zo'n mooie dag met zoveel zon hebben gehad.

Woensdag 27 juli: Van Rollag naar Rødberg

Aantal kilometers: 581 (45,4)

Aantal hoogtemeters: 609

Camping Rodberg (hutje)

Adventure may hurt you but monotony will kill you.

Het was afgelopen nacht voor het eerst echt fris. Ik schat onder de tien graden. In het tentje was het goed uit te houden. En het is droog gebleven. Een extra bonus. We hebben vandaag een korte afstand dus alle tijd om het tentje te drogen en ontbijt te maken.

We zoeken fietsroute 5 weer op en die brengt ons eerst in Veggli. Bij de bakker halen we verse broodjes en gebak. En in de Coop een bakje met krabsalade voor op de broodjes. Ze hebben heerlijke salades hier! Verder heeft Veggli alleen een houten kerk als bezienswaardigheid. En hij is zelfs open.

In Engeland en Frankrijk maken ze van oude spoorrails vaak een mooi fietspad. Hier doen ze dat ook, maar dan met een iets andere insteek. Met fietskarretjes kun je over de rails fietsen. We komen een familie tegen die zo onderweg is. Leuk concept.

In de route van vandaag zitten drie kleine klimmetjes. En elk geeft weer een ander mooi uitzicht. We zitten weer de hele dag langs de rivier en gelukkig weinig op de grote weg. De Noren passen wel goed op, maar op een kleine weg zonder verkeer fietst het toch fijner.

Uiteindelijk komen we bij Nore. Hier staat een houten staafkerkje, karakteristiek voor dit dal, uit de 12e eeuw. Het is een plaatje. Voor 50 kronen de man/vrouw kunnen we ook binnen kijken en krijgen we zelfs een rondleiding door de enige ruimte die er is. De originele kerk was een vierkante ruimte van ongeveer vijf bij vijf meter. Bij de ingang was een portaal waar de boeren hun wapens achter moesten laten. Later zijn er uitbouwen opzij en bij het altaar bijgemaakt. Van binnen is hij prachtig beschilderd alhoewel wat restauratiewerk hier niet zou misstaan. Er is ook een soort van kooi in de kerk aanwezig. De gids vertelt dat hierin de familie van de priester (protestanten mogen vrouw en kinderen hebben) opgesloten werden zodat ze 'veilig' waren tijdens de dienst. Een dienst duurde zo'n twee tot drie uur(!) Na al dit geestelijk voedsel wil het lichaam ook wat en wel een broodje met krabsalade. En de koningin van de selfies kan het niet laten om dit vast te leggen.

Hierna is het nog een klein stukje naar Rødberg. De volgende camping is meer dan 40 kilometer verderop dus we stoppen hier. Alleen is de camping niet een camping voor tentjes en caravans. Je kunt er hutjes huren en vissen. Nou hoeft dat laatste niet voor ons maar het hutje is maar Nkr. 150 dus de keus is snel gemaakt. En ze hebben ook nog een gratis (!) heerlijk warme douche. Het is iets groter dan de tent maar met meer comfort. En als het later ook nog begint te regenen, dan zijn we helemaal blij met deze keus. Maar goed, elk voordeel heeft zijn nadeel. We zitten wel aan een doorgaande weg met tegenover ons een lawaaimakende energiecentrale. Het contrast met gisteren kan niet groter zijn.

Morgen hebben we een zware dag. We klimmen dan naar boven de 1000 meter en hebben meer dan 70 kilometer op het programma staan. We komen dan in Geilo waar ik afgesproken heb met collega Rolf. Die heeft ons bier en champagne beloofd. Reden genoeg om de afspraak na te komen.

Donderdag 28 juli: Van Rødberg naar Geilo

Aantal kilometers: 652 (70,7)

Aantal hoogtemeters: 1303

Airbnb Bjørkly Lodge

I am learning to trust the journey even when I do not understand it.

Na al het lichamelijk geweld van zuid-Noorwegen was dit weer -een vanouds- heftige dag. En dat terwijl dit niet voorzien was. Maar laten we beginnen met het begin.

We waren erg blij met ons hutje want het heeft vannacht aardig gespoeld. Het was klein, knus en droog. Anders hadden we vanochtend een natte bende gehad. En het had het voordeel dat we op tijd op pad konden. Het is erg fris. Reden voor Mevr. van der Veeke om handschoenen aan te doen.

Maar die kunnen al vrij snel uit want we beginnen met een steile klim waarin we de eerste tweehonderd hoogtemeters pakken. Dat overleven we alleen door een koffie met uitzicht.

Daarna komen we op een 'bomvejen'. Nee, geen terroristische aanslag, het betekent dat hier tol betaald moet worden. Niet door ons, maar door alle motorvoertuigen. Het is een steenslagweg die ons langzaam naar 1000 meter hoogte leidt. We zitten er wel een kilometer of dertig op en hij is heerlijk rustig. Af en toe een auto, prachtige uitzichten en we weten zelfs een rendier in het wild te spotten. En bij de lunch hebben we bijna shoarma.

Uiteindelijk komen we een paar kilometer voor Dagali weer op de 'grote' weg. We suizen meteen 200 meter naar beneden en eindigen in Dagali op 800 meter. En daar begint het misverstand. Ik had niet door dat we daarna direct weer naar boven de 1000 meter moeten klimmen. Maar goed, we zijn geen mietjes dus we klimmen gewoon weer naar boven. Om ons heen prachtige uitzichten. We komen in hét ski gebied van Noorwegen en dat is duidelijk te zien.

Allemaal leuk en aardig maar voor de tweede keer halen we een snelheid van boven de 50 km/uur als we weer afdalen tot onder de 800 meter. En weer zie ik het bordje staan van een aankomende 7% helling. We zijn inmiddels al aardig stuk en daar kan een mooi uitzicht op besneeuwd bergtoppen weinig meer aan veranderen.

Wat wel opvalt is dat ze hier de ski-dorpen leuk in het landschap hebben weggewerkt. Met de groene daken zijn het net hobbit-huisjes. Ook moeten we even lachen bij het Noorse woord voor skilift

De derde keer naar beneden tik ik bijna de 60 km/uur aan. Ik kan geen meter meer omhoog fietsen, de benen zijn helemaal leeg. In Geilo zien we een bord dat vrachtwagens waarschuwt tegen dit soort onheil. Iemand heeft er een fietsje bij getekend, want dit geldt eigenlijk ook voor fietsers. Onze route moet je van rechts naar links lezen. Compleet gesloopt komen we bij onze overnachting aan. Omdat de weersverwachting zo slecht was (maar heel erg meeviel, we hebben maar één bui gehad vandaag) heb ik een Airbnb geboekt. We hebben een mooi ruime kamer met eigen douche in een soort outdoor faciliteit.

En wat erg leuk is dat ik hier in Geilo een collega tref. Dit wisten we van tevoren maar dan nog is het lastig plannen om hier op dezelfde dag te zijn. We zijn te laat om met de familie van Rolf te eten, maar hij schuift nog wel even aan als wij aan de pizza gaan. Erg leuk om even bij te kletsen. Daarna is de tank leeg en kiezen we voor de rust van onze kamer. Morgen hebben we 85 kilometer *Rallarvegen* op het programma staan. Een hoogtepunt voor fietsers. We zijn benieuwd.

Vrijdag 29 juli: Van Geilo naar Myrdal

Aantal kilometers: 741 (89,1)

Aantal hoogtemeters: 1217

Høyfjellshotel Vatnahalsen

Better to see something once than to hear about it a thousand times.

Man, man, man, wat een dag weer. Het roept vele existentiële vragen op zoals ‘hoeveel schoonheid kan een mens verdragen?’, ‘hoe lang mag een fietsdag duren?’ of ‘wanneer voel je niet meer dat het regent?’. Dit en op vele andere vragen krijgen we vandaag antwoord.

We weten dat het veel kilometers zijn vandaag dus we vertrekken op tijd uit Geilo. Om kwart voor negen fietsen we daar weg.

Vandaag staat de *Rallarvegen* op het programma. Daarover zo meer. Deze begint in Haugastol en dat is nog een dikke 23 kilometer fietsen langs een drukker autoweg. En weer stijgen van 800 naar 1000 meter. De vermoeidheid van gisteren zit nog in de benen dus we twijfelen over hoe we de dag gaan doorkomen. Dit ondanks dat de uitzichten al mooier worden. We zijn inmiddels overgestapt naar fietsroute 4.

In Haugastol drinken we koffie want het is met 8 graden best koud. Het meisje van de koffie informeert wat we gaan doen. ‘Oh’, zegt ze ‘met een uur of drie fietsen ben je er wel’. Dat lijkt me wat sterk want het is meer dan 60 kilometer en er zit nog een stijging in naar meer dan 1300 meter. Maar goed, het is altijd leuk om een positief bericht te horen. Hier zit ook de *Soepboer* van Noorwegen. Veel mensen huren hier een fiets om (een deel van) de *Rallarvegen* te doen.

De *Rallarvegen* is een van de bekendere fietsroutes van Noorwegen. Hij is ooit aangelegd als aanvoerroute van materialen tijdens de bouw van het treintraject Bergen-Oslo. Deze opende in 1909. De route tussen Haugastol en Flam, via Finse is tegenwoordig alleen nog open voor fietsers en wandelaars. De ondergrond is steenslag. Soms fijn, maar veelal ook grof hebben we gemerkt. Omdat de route zo hoog ligt, is hij eigenlijk alleen begaanbaar tussen juli en september. Anders ligt er teveel sneeuw. Het wordt ook wel de steilste route van Noorwegen genoemd, maar dat is iets teveel eer.

Zodra we de route opgaan valt alle vermoeidheid weg. De uitzichten zijn zo ontzettend mooi dat de foto’s hieronder maar een zwakke afspiegeling zijn van de werkelijkheid. Je moet het ondergaan met al je zintuigen. De inspanning van het klimmen, de geur van het land, het gedonder van de watervallen, de warmte van de zon en de regen op je gezicht. Als antwoord op de vraag ‘hoeveel schoonheid kan een mens aan?’ kan ik alleen maar antwoorden, net als met liefde, ‘nooit genoeg’.

Tegen 12 uur begint het te regenen. Eerst zacht maar later harder. Dit was ook de voorspelling, dus al het mooie weer tot nu toe zien we als een kado. Het regenpak gaat aan en het gaat gewoon door. De weg is, in het algemeen, nog steeds goed te berijden en stijgt telkens licht. We komen enkele andere fietsers tegen, maar niet meer dan een handvol. Door het slechtere weer is het minder druk dan anders.

Tijdens de meest heftige bui schuilen we in koffie-huis onderweg. Er werkt een (jong) meisje dat hier zomers, gedurende een paar weken, woont. Samen met haar zusje. En voor belachelijk lage prijzen koffie, thee en limonade schenkt. Ze vertelt leuk over hoe het is om hier te wonen.

In Finse blijkt ook een overnachtingsmogelijkheid te zijn. Ik wist dat niet, want die was veel beter qua planning geweest. Na Finse wordt de weg steeds slechter. De omgeving wordt ook steeds ruiger en kouder. Een poolklimaat staat er op de informatiebordjes en dat geloven we graag, te zien aan de sneeuw en te voelen aan de temperaturen. Vier graden zie ik op mijn thermometer.

Ook moeten we stukken lopen. Soms omdat de weg weggeslagen is, maar meestal omdat de ondergrond te ruig is om op te fietsen.

Na een kilometer of zestig komen we op het hoogste punt. Het is inmiddels al vier uur. We treffen daar een vader met dochter die informeert waar we gestart zijn en naar toe gaan. 'Impressive' is zijn antwoord, 'maar dat is nog zeker vier uur fietsen.' Wederom lijkt de tijd ten opzichte van de afstand sterk. Het is nog maar 25 kilometer waarvan 20 naar beneden?

Dat was toch een onderschatting. De meneer krijgt bijna gelijk want we doen er meer dan drie uur over. Het is op grote delen nauwelijks meer een pad te noemen. We lopen honderden meters.

En meerdere keren moeten we door sneeuwvelden heen. Gelukkig zijn ze niet groot maar het is wel ploeteren. Op sommige stukken is het gewoon te gevaarlijk om te fietsen. De regen voelen we allang niet meer. Dit is leven in het nu waarbij we alleen bezig zijn met overleven. Toch vergeten we niet om ons heen te kijken. Ik heb meer dan 100 foto's gemaakt. Overal waar je kijkt stort het water zich naar beneden en ruiger dan dit kan het niet worden.

Tegen half acht komen we bij *Høyfjellshotel Vatnahalsen* aan. Gezien de weersvoorspelling heb ik hier een kamer geboekt. Ik zag de bui al hangen, laten we maar zeggen. Het is een mooi berghotel en we hebben een luxe kamer. We zetten snel onze natte spullen binnen en schuiven bezweet aan bij het buffet. Dat kan namelijk maar tot acht uur.

Het was een mooi avontuur maar ik moet toegeven dat ik het wel wat onderschat had. Qua afstand was het wel te doen, maar ik had geen rekening gehouden met de toestand van de weg. Morgen hebben we het laatste stukje, de afdaling naar Flam. Afijn, we hebben het overleefd en houden er een mooie herinnering aan over. Ondanks de regen kan ik iedereen aanraden; mocht je in dit leven nog één ding mogen doen, fiets dan de Rallarvegen. Tenslotte nog de vraag 'hoe lang mag een fietsdag duren?'. Daarop is maar één antwoord mogelijk; tot hij is afgelopen.

Zaterdag 30 juli: Van Myrdal naar Flåm

Aantal kilometers: 762 (20,4)

Aantal hoogtemeters: 78

Hutje op Flåmcamping

Every hundred feet the world changes.

Na de inspanningen van gisteren besluiten we vandaag eerst maar eens bij te komen. Voor ons vertaalt dat naar uitslapen tot 8 uur en uitgebreid ontbijten. Gelukkig is het vandaag iets mooier weer dus de afdaling naar Flåm zal een feest van uitzichten worden. Was gisteren mooi, vandaag is nóg mooier.

In 21 haarspeldbochten dalen we de eerste 250 meter af. Het is gelukkig een beter gravelpad dan de weg die we gisteren hadden. Wel zit je voortdurend in de remmen. En de omgeving helpt ook niet mee. Het is zo mooi om ons heen dat je steeds ergens anders naar kijkt, in plaats van naar de weg.

Een enkele keer moet er wat getrapt worden Maar in principe blijft de weg dalen tot in Flåm, waar we op 2 meter hoogte eindigen. We rijden voortdurend langs een kolkende watermassa.

Dachten we gisteren alle soorten wegblokkades gehad te hebben, hier hebben ze weer wat nieuws bedacht. En hou ze maar eens binnen. Soms ontsnapt er toch eentje.

Zo dalen we steeds verder af. Maar elke honderd meter is er wel weer wat te zien. Soms een waterval, soms een landschap. En ook maken we hier even een koffie onderweg.

In Flåm zoeken we de camping op. Morgen willen we op tijd verder dus we nemen weer een hutje. Het is een pracht exemplaar deze keer, compleet ingericht met bank, tafel, keuken en bed.

Daarna gaan we Flåm in. Dit blijkt alleen uit een toeristisch centrum te bestaan. Cruiseschepen leggen hier aan en spugen ladingen Japanners en Chinezen uit die hier allemaal klik-klakkend met hun selfie apparaten rondlopen en veel te dure spullen in luxe winkels kopen.

Het treintje naar Myrdal met de Flåmsbana staat in de reisgids als hét mooiste treintraject van Scandinavië. Dus ook al komen we daar net vandaan, we doen het gewoon nog een keer maar dan per trein. Het is overigens niet goedkoop. Je betaalt Nkr. 440 (€ 47) per persoon voor twee keer 55 minuten in de trein. En hij zit elke keer vol.

Het was een uitdaging om de baan aan te leggen. Met een stijging van gemiddeld 5% en de 20 tunnels, waaronder één spiraaltunnel viel het niet mee. Ze zijn er twintig jaar mee bezig geweest en veel moest met de hand gedaan worden. Over een meter tunnel deden ze een maand. Wij rijden gewoon lekker naar boven en genieten nog een keer van de uitzichten. Halverwege stopt hij bij een waterval en wordt er een show opgevoerd met een lonkende huldre.

Wat we ook leuk vinden is dat we de afdaling van vanochtend zien vanaf de andere kant. Ziet er best indrukwekkend uit. Al met al is het zeker de moeite waard om dit treintje te nemen. Zelfs als je alles al gefietst hebt.

Zondag 31 juli: Van Flåm naar Sogndal

Aantal kilometers: 776 (14,1)

Aantal hoogtemeters: 297

Airbnb in Sogndal

I didn't know where I was going until I got there.

Vandaag gaan we cruisen. Dat kan op allerlei manieren maar bij ons betekent het dat we met een boot over de fjorden gaan. En we gaan ook nog ergens heen, want het maakt onderdeel uit van onze reis.

We gaan eerst van Flåm naar Gudvangen. Dit kost ons Nok. 760 (€ 81,72) Hiervoor melden we ons om 9 uur, samen met een handvol Chinezen bij de haven. Op het kaartje kun je zien hoe we varen. Onderweg doen we een paar haventjes aan. Soms is dat een dorp en soms is dat niet meer dan een of twee huizen met een aanlegsteiger. Maar die liggen dan zodanig dat dit de enige manier van transport is. Onderweg krijgen we van allerlei moois te zien. Ook veel watervallen, maar ik kies deze keer voor de fjord foto's.

De tocht duurt ongeveer twee uur en een kwartier en eindigt in Gudvangen. Volgens het boekje een populaire toeristische attractie, maar al die mensen moeten voor de boot komen want naast een restaurant en een souvenirwinkel is er niets te vinden.

Wij hoeven hier niet lang te blijven en het komt dus ook goed uit dat de boot naar Kaupanger om 12 uur gaat. Hiervoor betalen we Nok. (€ 64,51) en de tocht duurt twee uur en drie kwartier. Met deze boot gaan ook auto's mee en hij zit lang niet vol.

We varen eerst een deel terug over het Naeroyfjorden en dan over het Sognefjorden. Het leuke is dat de gepensioneerde dorpsgek onderweg ook nog voor entertainment zorgt. Hij vertelt dat het Naeroyfjorden een World Heritage Site is en dat er dus niet gebouwd mag worden. Ook horen we van hem dat de bergtoppen een tot twee kilometer hoog zijn, maar dat de diepte van het fjord ook één kilometer is. Verder weet hij ons te vertellen dat de sportscholen de wortel van al het kwaad zijn en voor de meeste echtscheidingen zorgen. En dat in de afgelopen 30 jaar 70% van de ferries in Noorwegen vervangen zijn door tunnels.

In Kaupanger gaan we aan wal. Het is maar een klein stukje fietsen naar Sogndal waar we overnachten. Maar we stuiten meteen op een houten staafkerk. Iets anders dan die we bij Nore zagen, maar niet minder mooi.

In Sogndal heb ik een Airbnb geboekt. Hiervoor moeten we een heuvel op, maar daar krijgen we dan ook (later) een prachtig uitzicht voor terug.

Het is een huis met drie verdiepingen en op elke verdieping zijn (slaap)kamers. Wij mogen kiezen welke we willen. We kiezen voor de grote woonkamer. Hier hebben we wel een mooi balkon en een grote kamer maar de bedden zijn ruk.

Het voelt wat onheimisch aan want de kamer is nog ingericht alsof er iemand anders woont. Alle familieportretten hangen nog aan de muur, de boekenkasten staan vol en in de badkamer staat gewoon een volle wasmand met vuile was en overal lege (!) potjes en spuitbussen. In de keuken staan wat spullen die we mogen opmaken zoals yoghurt, vleeswaren, melk en (hiep hiep hoera)een paar biertjes. Het voelt alsof de 'echte' bewoners op vakantie zijn en iemand stiekem hun huis verhuurt. Ik heb dan ook de hele avond het gevoel dat ze alsnog thuis komen en ons wegsturen.

Maar goed, het zal wel kloppen dus we stappen gewoon onder de douche en maken een maaltje. Dat laatste bestaat uit het opwarmen van een blik Lapskous. Alle winkels zijn dicht en dit is het enige dat we bij het tankstation konden krijgen. Als ik het open maak, twijfel ik nog even of het geen hondenvoer is. Maar na opwarming eten we er smakelijk van. Een soort van dikke bruine bonensoep.

We zitten nog een tijd te genieten van het uitzicht op onze veranda maar dan wordt het toch te fris. Gelukkig hebben we een ruime woonkamer. Het was weer een verrassende en enerverende dag.

Maandag 1 augustus: Van Sogndal naar Bjordal

Aantal kilometers: 850 (74,4 km fietsen, 46 km varen)

Aantal hoogtemeters: 600

Hutje op camping Nesheim

The best things in life happen unexpectedly. The best stories begin with “and, all of a sudden...”. The best adventures were never planned as they turned out to be.

Free yourself from expectations. The best will come when you least expect it.

De oplossing voor de slechte bedden was natuurlijk heel simpel. We hebben tenslotte alle huisraad mee. 's Avonds hebben we gewoon de luchtbedden opgeblazen en zijn we daarop gaan liggen. Toch niet helemaal goed geslapen want het blijft lijken alsof je in de woonkamer van een vreemde ligt. Maar goed, het is een mooi plekje zoals het ochtenduitzicht laat zien.

We hebben wel een valse start vandaag. Ik ben alweer honderd meter naar beneden gesuist als ik Mevr. van der Veeke hoor fluiten. Dat betekent dat er wat mis is. Ze heeft een lekke band. Voor mij is dat geen probleem als volleerd banden-wisselaar. Tien minuten later zitten we weer op de fiets.

We zitten vandaag, net als gisteren en de komende dagen, weer langs het Sognefjorden. En alhoewel dit een fietsroute is (nummer 6), delen we de weg met de auto's. Behalve bij tunnels. Wij moeten er dan meestal omheen. Dat vinden we niet erg want dat geeft de mooiste uitzichten. Overigens is er hier sowieso weinig verkeer. En natuurlijk kiezen we voor een mooi plekje voor de koffie. Dat is niet moeilijk hier.

De weg eindigt bij Hella. Daar kun je alleen met de pont verder. Of naar Dragsvik of naar Vangsnes. Wij nemen de laatste bestemming. We zagen de pont al in de verte varen en door even aan te zetten, haalden we hem nog net. Deze pont is gratis voor fietsers.

We zitten nu in het stuk waarvan ik de meeste hoofdpijnplanning heb gehad. We willen namelijk met de pont van Vik naar Ortnevik. Over deze verbinding kon ik weinig vinden op internet. Alleen een vaarschema in het Noors waaruit ik, met hulp van Esther, heb kunnen destilleren dat hij op maandag, woensdag en vrijdag om 14 uur vaart. En op dinsdag, vrijdag en zondag om 18.30 uur. Niet op donderdag en niet op zaterdag. In de eerste planning thuis kwam ik op donderdag uit. Daarom is toen de planning omgegooid zodat we op dinsdag uit komen. Maar als ik nu weer zoek, dan zie ik dat hij uiteindelijk op dinsdag niet vaart.

Vandaag is het maandag. Van Sogndal naar Vik is bijna 50 kilometer. Dat soort afstanden is hier lastig te halen in de beschikbare tijd. We hebben dus gisteren besloten dit niet te gaan doen. We fietsen rustig naar Vik, maken een koffie onderweg, nemen morgen een rustdag en pakken pas op woensdag de pont naar Ortnevik.

Als we om half een toch ineens in Vangsnes staan en het nog 11 kilometer naar Vik is, schept het nieuwe perspectieven. En we halen hem ook moeiteloos. We hebben zelfs nog ruim de tijd om in Vik rond te kijken en boodschappen te doen. En dan zitten we ineens twee dagen eerder dan verwacht op de pont.

Hij is anders dan alle ponten die ik gewend ben. Ten eerste haalt hij een snelheid van ongeveer 45 km/uur. En we zitten in een soort bioscoopstoelen met uitzicht naar voren. Er kunnen een paar auto's op, die er overigens bij de meeste stopplaatsen niet af kunnen. Onderweg gaat hij bij een aantal huizen en dorpen langs waar je alleen over het water kunt komen. Soms wordt er post afgegeven, en soms wordt er ook wat afgeleverd. En wij krijgen weer de mooiste plekjes van het Sognefjorden te zien. En dat allemaal voor maar Nok. 150 (€ 16,13)

Na een kleine anderhalf uur worden wij in Ortnevik afgezet. Een van de lastigste planningsmissies voltooid. Nu alleen nog 26 kilometer fietsen naar de eerstvolgende camping. Het is een smalle weg en we komen nauwelijks auto's tegen hier. Alleen wat lokaal verkeer.

Was het vanochtend nog mooi weer, hier zagen we de bui al hangen. De regenspullen gaan weer aan. Maar eigenlijk merken we nauwelijks meer dat het regent. De uitzichten op het Sognefjorden laten zien dat ze hier een aantal viskwekerijen hebben.

Een ander fenomeen waar we hier tegenaan lopen zijn de tunnels. We komen er drie tegen, een van een paar honderd meter en twee van twee kilometer. Het zijn tunnels zonder verlichting en aangezien wij géén koplamp op de fiets hebben zien we geen hand voor de ogen. We vissen de hoofdlampjes uit de tassen waarmee we net de strepen op de weg kunnen onderscheiden. We zijn wel zichtbaar voor andere weggebruikers want we hebben hesjes meegenomen en hebben achterlichten. Mevr. van der Veeke fietst zelfs (met dank aan Sylvia) al de hele vakantie met een rij knipperende ledjes rond. Gelukkig komen we maar twee keer een auto tegen in de tunnels want het is beangstigend. Horen en zien vergaat je. Iets om nachtmerries van te krijgen.

In de stromende regen komen we bij de camping in Bjordal aan. Gelukkig hebben ze een hutje voor ons. Een hele ruime met zitbank, keuken en eigen douche en toilet. En ze verkopen ook nog bier, cider en chips. Helemaal goed zo. Het uitzicht vanaf ons terrasje is hier fantastisch.

We vinden dat we wel een rustdag verdiend hebben. Het voelt hier goed. Waarschijnlijk dat we morgen gewoon de fietsen maar eens laten staan en genieten van wat het Sognefjorden in Noorwegen te bieden heeft.

Dinsdag 2 augustus: Rustdag Bjordal

Aantal kilometers: 854 (4,4)

Aantal hoogtemeters: 12

Hutje op camping Nesheim

Smultröställe

Lit. "a place of wild strawberries"; a special place discovered, treasured, returned to for solace and relaxation; a personal idyll, free from stress or sadness.

Vandaag was een rustdag. De eerste van deze vakantie. We hebben een comfortabel hutje dat gewoon 'goed aanvoelt'. Dus vanochtend een beetje uitslapen, ontbijtje en koffie. Ondertussen even een wasje doen en wat boodschappen bij de winkel verderop.

Schijnbaar is dit de manier waarop andere mensen hun vakantie doorbrengen. Leuk voor een dag, maar ik moet er niet aan denken dit twee weken te moeten doen. Dat zou pas een straf zijn.

En de rest van de middag wat lezen en internetten. Via Airbnb een overnachtingsplek in Bergen geregeld en de boot van Bergen naar Stavanger geboekt. En toen was het zomaar ineens weer 5 uur.

Morgen gelukkig weer op de fiets.

Woensdag 3 augustus: Van Bjordal naar Takle

Aantal kilometers: 908 (53,7)

Aantal hoogtemeters: 549

Kamer op camping Botnen

We do not take a trip, the trip takes us.

We zijn volledig opgeladen en uitgerust en gaan weer met plezier op de fiets. De lucht is bewolkt maar met een belofte van mooi weer. De temperatuur blijft steken op 13 graden en dat is net iets meer dan de gemiddelde temperatuur hier in juli en augustus.

Vandaag volgen we nog steeds de oever Van de Sognefjorden. De uitzichten zijn weer mooi en de wegen leeg. Maar hoe mooi de uitzichten ook zijn, op een gegeven moment gaat het wel vervelen. Daarom zijn we blij als er ineens een bordje met een toeristische attractie langs de weg staat. Reden om af te stappen en te kijken bij het *Massnes Villmarksmuseum*.

Als we voor de deur staan, komt de meneer aangesneld, blij met klanten. Voor Nok 130 kunnen we een ongelofelijke collectie opgezette dieren bekijken. Dit is iemand met een roeping en een hobby. Hij vertelt dat alleen de herten geschoten zijn. Alle overige dieren zijn naar hem gebracht nadat ze zijn aangereden, tegen elektriciteitsmasten of ramen zijn gevlogen. Het zijn allemaal dieren die op Noors grondgebied voorkomen. En hij is al een tijdje bezig want ik zie er ook een paar dinosaurussen tussen staan.

Toch moet ik toegeven dat ze stuk voor stuk, bijzonder goed geprepareerd en opgezet zijn. De houdingen en uitdrukkingen zijn fantastisch. En ik verwacht achter elke hoek ook een opgezette Noorse man en vrouw tegen te komen. Doet me een beetje denken aan het verhaal van Roald Dahl over 'The Landlady'. Wij vinden het in elk geval een mooie stop.

Daarna is er gelukkig wat meer afleiding. Een bijzondere brug, veel viskwekerijen in de fjorden en een begraafplaats in het plaatsje Oppdal waar alleen maar mensen met de achternaam Oppdal liggen. Hoe bijzonder. Tot nu toe zaten we op een klein weggetje, maar bij Ytre Oppedal moeten we helaas een stuk via de grote E39. Dit is de doorgaande weg van Bergen naar het noorden. Met een pont gaan de mensen hier over naar Lavik. Wij eten hier een patatje en een hamburger. Scheelt weer koken vanavond. Een grote weg betekent voor ons omkleden tot wegwerkers temeer omdat we ook weer drie tunnels krijgen. De eerste nog tijdens de grote weg, maar die is verlicht en dat scheelt een slok op een borrel.

Daarna krijgen we nog twee onverlichte tunnels. We zitten weer op een kleiner weggetje maar dat neemt niet weg dat we toch nog een aantal auto's ontmoeten in de tunnels. Een eentje loopt in een bocht waardoor je het einde niet ziet. Aardedonker is het, materiaal voor nachtmerries. Eenmaal uit de tunnels is de zon doorgebroken. Noorwegen is met een zonnetje nog mooier.

Dat is even mazzel hebben want dit gebied is het meest natte van Noorwegen. In 1990 viel hier 5546 mm water en de zomer van 1964 viel hier 1284 mm water waarmee het nog steeds de natste in de historie is.

Wij fietsen echter lekker in de zon en komen op een bijzondere cache plaats. Een aantal krasse knarren heeft hier een voormalige watermolen uit 1785 gerestaureerd. Aan de molen was onder andere een stamper en een slijpmachine gekoppeld. Het is een magisch plekje door al het mos. Wat natuurlijk weer een gevolg is van al die regen.

Ondanks dat we op een zonnige camping komen, besluiten we toch om weer de tent niet op te zetten. Ik heb namelijk bij de Coop de weersvoorspelling van de avond en morgen gezien en die belooft niet veel goeds.

Daarom blijft de tent droog in de zak en hebben wij een kamer in het haventje van de camping.

Het is een fijn plekje aan het fjord. In de verte zien we hoge kale bergen, een pontje, vissers en heel veel water. Hier kunnen we uren zitten en over het water staren.

Dat doen we dan ook, ondertussen cider sippend en broodjes etend. We hebben vanmiddag in Ytre Oppdal al warm gegeten. Maar op een gegeven moment komt toch de verwachte regen en moeten we weer naar binnen.

We hebben genoten van het mooie weer en kijken uit naar de volgende etappe van morgen.

Donderdag 4 augustus: Van Takle naar Haugland

Aantal kilometers: 985 (76,5)

Aantal hoogtemeters: 1066

Hutje op camping Vagenes

Should – would – could – did

Vandaag verlaten we het Sognefjorden. We gaan richting westkust en zakken dan af naar Bergen, waar we morgen hopen aan te komen.

En dat gaat niet zonder slag of stoot. Om uit het dal te komen moet er geklommen worden. En wel 300 meter in drie kilometer. Dat geeft de eerste watervallen van de dag. In de bilnaad wel te verstaan. Af en toe kijken we om en zien we het Sognefjorden steeds verder in de diepte liggen.

Na de pas dalen we net zo snel af. In de verte zien we het volgende fjord alweer liggen. Het is het Austgulenfjorden en het ligt erbij als een spiegel. Je ziet niet waar het water overgaat in de kant. Een mooi fenomeen om te kijken. Ik wordt er haast door gebiologeerd tijdens het koffie drinken. Hierna volgen we dit fjord langs de oever. Ook hier zijn weer nauwelijks auto's. Het is een mooi stukje route dat ik uit de tracks van Kees Swart heb gehaald. Kees weet altijd de mooie weggetjes te vinden. Aan het einde van het Austgulenfjorden komen we weer op fietsroute 1. Dit wordt ook wel de Noordzee-route genoemd en deze hebben we langs de zuidkust ook een stuk gevolgd. Het is een grotere weg dus we komen nu zomaar ineens vijf auto's per uur tegen. En weer een tunnel maar omdat dit een grotere weg is, is de tunnel ook wat luxer. Er zit zelfs verlichting in. Toch kleden we ons plichtsgetrouw om voor we het gat induiken.

Uiteindelijk komen we in Slovag. Klinkt als een Oost-Europese stad, maar het is echt in Noorwegen. Ik had uitgezocht dat de pont om kwart over het uur gaat. Met wat racen zijn we op tijd. Maar geen boot. Volgens het schema wat er hangt gaat hij om kwart voor. Foutje of nieuwe tijden? Hoe dan ook het geeft ons tijd om wat te eten voor de boot aankomt.

De pont brengt ons voor Nok. 70 in twintig minuten naar Leivag. Daar zien we meteen dat we nog op de goede weg zitten.

Het landschap is hier anders. Niet perse vlakker of minder stenig. Zelfs niet minder ruig. Maar wel meer gecultiveerd. Veel meer huizen en minder hoge bergen. En de weg gaat wat meer op en neer dan toen we langs de fjorden fietsten. Dat is ook wel te zien aan het aantal hoogtemeters van vandaag. Met al die bossen lijkt het op Zweden of Finland. Maar we zien ook stenen muurtjes en dat doet weer aan Engeland denken. De koeien tenslotte herinneren ons aan Nederland.

Het zijn allemaal eilanden en schiereilanden hier aan de westkust. Er loopt eigenlijk maar één grote weg die af en toe een aftakking heeft die dood loopt. Tegen alle weersvoorspellingen in hebben we een mooie dag vandaag. Veel bewolking maar warm en zelfs af en toe wat zon. We verheugen ons dan ook om vanmiddag weer de tent op te zetten.

Helaas mag het niet zo zijn. Ongeveer vijf kilometer voor de camping (de eerste sinds vanochtend) begint het te regenen. En niet zomaar regen maar de Bergense variant van Noorse regen. Dikke druppels in een dicht gordijn. Zo spoelen we richting camping met in gedachten toch maar weer een hutje. We schrikken nog even als er geen symbool voor hutjes staat, maar ze zijn er wel op de camping. De campingbaas heeft waarschijnlijk meelij met twee verzopen Nederlanders want we krijgen zelfs wat korting.

En daar zijn we blij mee want als we kijken bij de weinige tentplekjes die er zijn, soppen we in het gras. Daar waar je blijft staan vormt zich een vijvertje rond je voeten. Op de campings in dit deel van Noorwegen zie je zelden een tent staan. We snappen ook wel waarom. Meestal zijn het caravans met enorme vaste uitbouwen, veel groter dan de caravan. Zal wel met de reglementen te maken hebben.

Bij de camping hoort ook een haventje. Van boven ziet het er prachtig uit.

Tegen de avond komt de zon tevoorschijn en klaart het weer op. We hopen dat we morgen weer zo'n mooie dag krijgen. Want ondanks de bui zijn we erg tevreden met het weer. Want het stereotype beeld van Bergen en regen klopt wel volgens de mensen die we hier spreken. Dus we mogen echt niet klagen.

Vrijdag 5 augustus: Van Haugland naar Bergen

Aantal kilometers: 1045 (60,4)

Aantal hoogtemeters: 955

Airbnb adres op Tartargaten 1

I travelled in the most inefficient way possible and it took me exactly where I wanted to go.

De zon schijnt als we opstaan, maar het is slechts van korte duur. Zodra we onderweg zijn komt de bewolking en die blijft zo'n beetje de hele dag. Pluspunt is dat het wel droog blijft en dat schijnt wel bijzonder te zijn voor deze streken.

We zakken via het (schier)eiland Radøy af naar Bergen. Ik vraag me af, als je een brug aanlegt naar een eiland, is het dan nog een eiland of wordt het dan een schiereiland? In elk geval zitten we eerst nog in een minder bevolkt deel van Noorwegen. Een plek waar de bomen de huizen terugvorderen, een bushokje de beste plaats is om koffie te drinken en waar de muurtjes typisch Engels zijn. Misschien dat de Noormannen dit wel mee naar Engeland hebben genomen tijdens hun plundra-tochten.

Gisteren noemde ik het ook al. Het landschap is hier anders. Meer vervallen en rommelig. Beetje verveloos en niet zo mooi en opgeruimd als in de eerdere delen van Noorwegen die we bezochten. Nu kan ik me ook voorstellen dat het vocht alles aantast. Het moet hier wel schimmelen met al die regen. Het voelt ook de hele tijd klam en vochtig aan.

Via Hella, Byrkjeland en Sæbo komen we bij Alversund en Knarvik (waar de krasse knarren wonen). Langzaam wordt het voller en drukker. We moeten nu een serie van bruggen over.

Eerst bij Alversund waar we Alverstraumen oversteken via de Alverflatenbrua. Alver komt van het oude Noorse woord Alviðra, dat aangeeft dat het weer hier van alle kanten komt. En dat geloven we wel. De brug heeft één rijbaan maar wel een aparte baan voor fietsers en voetgangers. Als we erop rijden, samen met ander verkeer, wiebelt hij wel.

Iets verderop komen we bij Knarvik, een van de grotere steden hier (met het grootste winkelcentrum van de buurt, maar dat heb ik Mevr. van der Veeke niet verteld). Het is omgeven door vier fjorden; Osterfjorden, Sørfjorden, Byfjorden en Radfjorden. Via de iets grotere Hagelsundbrua gaan we over naar het (schier)eiland Flatøy. Daar moeten we nog flink voor klimmen.

Het eilandje Flatøy is eigenlijk een kruispunt van snelwegen en bruggen die de verbinding vormt tussen het noordelijke Nordhordaland en Bergen. Wij gaan de Nordhordalandsbrua over die met zijn anderhalve kilometer een flinke jongen is.

We volgen de kustlijn tot Bergen en hadden gedacht dat dit een makkelijke tocht zou worden. Niets is minder waar. Het gaat hier continu op en neer en het is zeer vermoeiend fietsen. Een beetje zoals aan de zuidkust van Noorwegen. En we zitten steeds in bebouwing en met auto's om ons heen. Het is hier gewoon druk en dat zijn we niet meer gewend. Wel zien we soms vreemde bordjes. Wat we daar nu weer van moeten denken?

Als we Bergen naderen hebben we een mooi uitzicht op de stad. Bijzonder vind ik dat de grotere scheepvaart hier midden in de stad aankomt. Morgen gaan we de stad beter bekijken.

Via Airbnb hebben we een appartementje op loopafstand van de binnenstad kunnen regelen. Het ligt in een studentenwijk en na wat klimwerk worden we opgevangen door Anja. Ik vermoed dat het haar woning is en dat ze wat bijverdient door bij haar vriend(in) te logeren en dit te verhuren. Het is een mooi plekje met veel ruimte, een ingerichte keuken, een heerlijke douche en wifi. We vinden dit veel fijner dan een hotel want je kunt gewoon lekker in je pyjama op de bank hangen en je eigen potje koken. Het enige nadeel is dat we steeds drie trappen op moeten en dat kost moeite na zo'n zware fietsdag. Maar goed, daar is nog wel overheen te komen.

Zaterdag 6 augustus: Rustdag Bergen

The bad news is; time flies. The good news is; you're the pilot.

Vandaag nemen we de tijd om Bergen eens goed te gaan bekijken. Deze stad is omgeven door zeven heuvels en zeven fjorden. Het oude havengebied *Bryggen* is Unesco werelderfgoed en met zijn houten, wit geschilderde huizen en de verschillende treintjes naar boven is het een mooie stad om in te vertoeven.

In de 12e en 13e eeuw was het de hoofdstad van Noorwegen. En het was een Hanzestad waarbij de handel met name door de Duitse handelaren gedomineerd werd. Het groeide tot in de 17e eeuw uit als dé handelsplaats van Scandinavië. Dat is later weer wat afgezakt alhoewel er nu nog steeds genoeg te doen is.

Veel van de handel vond plaats in de haven in het centrum, *Bryggen* genaamd. Bergen is ook bekend van de gekleurde huisjes die hier staan. Door al dat hout was het erg brandbaar en is dus ook meerdere keren afgefiikt. Maar telkens weer opnieuw opgebouwd. Het is nu werelderfgoed.

Wij lopen er een tijdje in rond. Er zitten nu voornamelijk winkeltjes en kunstenaars in, maar je kunt je goed voorstellen hoe het leven hier vroeger geweest moet zijn. De gebouwen waren woonhuis, opslag en handelsplaats tegelijkertijd.

Onze volgende stop is de vismarkt bij Torget. Ik had verwacht dat hier de echte vishandel plaats zou vinden maar het is gereduceerd tot een aantal stalletjes met, weliswaar verse, vis die je voor veel te hoge prijzen als toerist kan kopen. Daarnaast verkopen ze ook alle soorten worst. Rendier-, walvis- en gewone koeien en varkensworst. En tenslotte ook nog wat fruit. Desalniettemin blijft het leuk hier tussendoor te lopen en te kijken naar de grote krabben en kreeften.

Ik had trouwens verwacht dat Bergen veel drukker zou zijn. Nu lopen er wel veel buitenlanders, maar het is lang zo erg niet als op zaterdag in Groningen. Het valt ons trouwens op dat al het werk hier door buitenlanders verricht wordt. We zien nauwelijks een Noor werken, maar wel veel mensen uit andere Europese landen. In de horeca, op het veld maar ook in de winkels.

Er zijn twee treintjes een berg op. De *Ulriksbanen* die iets buiten het centrum ligt en de *Fløibanen* die vanuit het centrum omhoog gaat. Wij nemen de laatste. Voor Nok. 35 (enkele reis, per persoon) wordt je naar 320 meter gebracht. Op de steilste stukken heb je te maken met een helling van 26 graden.

Bovenop is het uitzicht grandioos. Je kunt alle kanten op kijken en heel Bergen ligt aan je voeten.

We doen boven een kopje koffie en wandelen daarna in drie kwartier naar beneden. Het weer zit niet altijd mee. Daar staat Bergen om bekend. Het is een van de natste steden van Noorwegen. Het regent hier gemiddeld 275 dagen per jaar. In 2006 hadden ze 85 dagen regen achter elkaar. Wij zijn inmiddels wel wat gewend en genieten van de mooie uitkijkjes op de stad die we tussendoor hebben. Overigens eindigde dit met zon.

Door een foute afslag komen we ineens weer bij ons appartementje uit. Dat vinden we niet zo erg want dan kunnen we thuis een bammetje eten. Dat scheelt weer een paar honderd kronen. Daarna gaan we nog een keer de stad in. Nu lopen we door de oudere wijken met de witte houten huisjes.

We kijken verder nog in het centrum rond. Het is hier, door de beperkte grootte, overzichtelijk zodat je zonder moeite je weg kunt vinden.

En we doen ook nog een stuk of wat geocaches nu we hier toch zijn. Dit geeft extra interessante informatie over de stad zoals bijvoorbeeld over de eerste en oudste apotheek van de stad. Het gebouw met de zwaan staat er nog steeds.

Na al dit gesjouw vinden we het wel welletjes. We drinken nog wat en vermaken ons met het kijken naar de mensen. Dat verveelt nooit. Daarna is het naar huis, waar we een maaltje koken. Het was een mooie dag. Morgen zitten we op de boot naar Stavanger.

Zondag 7 augustus: Van Bergen naar Sandnes

Aantal kilometers: 1064 (19 fietskilometers, 198 vaar kilometers)

Aantal hoogtemeters: 20

Logeren bij Esther en Lamberto

You can never cross the ocean unless you have the courage to lose sight of the shore.

We hebben een rustige ochtend. We hoeven pas om half een bij de boot te zijn en we moeten uiterlijk om twaalf uur uit het appartement zijn. Het is niet zo'n best weer, dus we dralen zo lang mogelijk.

Ook op een druilerige zondag is het in Bergen druk en lopen nog steeds busladingen toeristen rond. We navigeren daar doorheen naar de haven. En daar moeten we nog een tijdje in de regen wachten. Jammer dat nog niemand op het idee is gekomen een bushokje voor de motorrijders en fietsers te bouwen. De overtocht kost ons €76. We mogen wel als eerste aan boord en dat betekent dat we een mooi plekje aan het raam kunnen krijgen. Het is eigenlijk een prachtige cruise want je vaart tussen de fjorden door en hebt constant prachtige uitzichten. Alleen werkt het weer niet echt mee.

Later wordt het droger. De landschappen komen mooier uit. Ik blijf het bijzonder vinden dat de Noren op de meest onmogelijke plaatsen huizen weten te bouwen. Compleet geïsoleerd en hoog maar wat zullen die mensen genieten als ze elke dag uit het raam kijken. Ook zien we diverse vuurtorentjes onderweg. Daar wordt ik altijd even blij van. Zo naderen we Stavanger. Op een min of meer kaal eiland zie ik nog een huis staan. Je vraagt je af wat mensen drijft om hier te gaan wonen. We mogen ook weer als eerste van boord.

Daarna is het nog een kilometer of twintig fietsen naar Sandvik waar mijn oud collega's Esther en Lamberto, met hun dochtertje Ruth, wonen. We worden daar allerhartelijkst ontvangen. Erg leuk om ze na al die jaren weer eens te zien en te spreken. We hebben heel veel vragen over de Noren en Noorwegen, dus genoeg gespreksstof. Helaas heeft Esther ook slecht nieuws. Voor de komende twee dagen is een weeralarm afgegeven. Code geel. Dat moeten we dus maar even uitzitten. Daarom is het des te fijner dat we zo welkom zijn bij Esther en Lamberto.

Maandag 8 augustus: Rustdag Sandnes

Iedereen streeft ernaar, eindelijk rust te vinden; maar sommigen zijn zo lui, dat zij het einddoel aan het begin zetten.

Het lijkt wel vakantie vandaag. Uitgeslapen in een heerlijk bed. Daarna ontbijt en koffie. Lekker rustig aan want het is toch een weeralarm buiten. Hier in Noorwegen ziet de regen kans om horizontaal voorbij te komen. In kleine hoeveelheden en grote hoeveelheden.

Esther neemt ons mee met de auto voor een toer door de buurt. Heerlijk om vanuit een warme auto de grijze landschappen te zien. Soms gaan we er even uit als het niet te hard regent. En dan maken we een paar foto's. Door het weer en de wolken lijken het wel zwart-wit foto's. Bij Bjirkedalstunet gaan we even kijken. Het is een soort van kinderboerderij met oude huisjes. Wij eten daar een lappe. Dit lijkt de Noorse variant van de Engelse scones. Een soort van pannenkoekje met room en jam. Heerlijk.

We rijden daarna door Gloppedalsura. Tijdens de laatste ijstijd zijn hier een groot aantal rotsblokken meegenomen die het einde van het dal afsloot waardoor een meer ontstond. Een tijdje daarna was er een gigantische landverschuiving op de bergen hierboven waarbij rotsen, zo groot als huizen, naar beneden tuimelden. Dit leverde deze rotzooi op, die ze nog steeds niets opgeruimd hebben. Heel indrukwekkend.

Dinsdag 9 augustus: Rustdag Stavanger

Wie zijn eigen weg gaat, kan door niemand worden ingehaald.

Vandaag geldt nog steeds de weerwaarschuwing maar die is meer gericht op de wind dan op de regen. Ruth is niet lekker dus Esther gaat met haar naar de dokter. Maar ze voorziet ons nog wel van informatie van een stadswandeling door Stavanger. We nemen de bus naar het centrum. Bij Breivatnet, een klein meertje midden in de stad, stappen we uit en volgen de wandeling. Die brengt ons op een paar interessante plekken.

We beginnen met de kathedraal van Stavanger. Het eerste stenen gebouw dat hier stond. Het is in 1125 gebouwd, waarschijnlijk door Engelsen. En het is de enige in Noorwegen die sinds de middeleeuwen ongewijzigd is en al die tijd in gebruik is geweest. Wij zijn met name onder de indruk van het mooie houtsnijwerk van de preekstoel en er hangen vier prachtige schilderijen met houtsnijwerk. Bovendien was het een koopje om binnen te komen.

Daarna gaan we via het centrale plein Torget naar de haven (Vågen) van Stavanger. Er liggen twee gigantische cruiseschepen in de haven. Ze konden gisteren niet uitvaren vanwege het weeralarm. Hier is ook de vismarkt, maar daar is op dit moment niets te doen. Waarschijnlijk omdat de vis en het fruit gewoon uit de kramen waait.

We lopen door naar het oude gedeelte van Stavanger. Hier staan dezelfde witte houten huisjes als in Bergen. 173 hebben ze er hier weten te bewaren uit de 17e en 18e eeuw en ze staan er mooi bij. Daar hebben ze zelfs prijzen voor gekregen.

In het oude stadsgedeelte ligt ook het blikjesmuseum. Stavanger heeft economisch gezien een aantal voor- en tegenslagen gehad met houten scheepsbouw, stalen scheepsbouw, olie en gas maar ook het inblikken van vis. Begin vorige eeuw werkte 50% van de bevolking in de (vis)conserven. Het hele proces van de aflevering van de vis, roken of bakken, verwerken en inblikken werd hier gedaan. Ook de blikken werden hier gestanst. Het hele verhaal is mooi te zien in een historische film. Voor de etiketten zijn meer dan 40.000 (!) verschillende ontwerpen gemaakt. Het was overigens nog een heel gesteggel want ze noemde het sardientjes in blik en dat mocht niet volgens de Fransen omdat Sardientjes alleen in de Middellandse zee worden gevangen.

We lopen via het concerthuis (handige plas-stop)weer terug naar de haven. Daar komen we een van de 23 beelden tegen van de kunstenaar Antony Gormly. Het is een afgietsel van zijn lichaam. Ze hebben er vier jaar over gediscussieerd of die rommel hier wel mocht staan. Ze zijn allemaal 1.95 meter hoog en kijken allemaal in dezelfde richting (10 graden west). Dat is de richting van het standbeeld in de haven, die uitkijkt over zee. Maar elk beeld staat 1.95 meter hoger of lager dan een van de andere beelden. Dus eigenlijk zijn ze virtueel gestapeld.

We gaan op weg naar het meest kleurige straatje van Stavanger. Daarbij komen we langs de brandtoren Valbergtårnet. Ergens in 1850 gebouwd en het was toen het hoogste gebouw van Stavanger. Omdat de stad grotendeels van hout was, waren ze als de dood voor brand. En daarom stond er hier continu een mannetje op de uitkijk.

Het kleurige straatje is Ovre Holmegate en wordt ook wel eens Stavangers Notting Hill genoemd. Er zat een kapper in die wel wat kleur kon gebruiken. Daarom werd alles volgens het kleurenschema van de artiest Craig Flannagan geschilderd. Je zou er haast vrolijk van worden.

Dit leidt ons naar de buitenhaven van Stavanger, waar ook de veerboten aanmeren. Hier is het olie en gas museum. Het is er erg druk binnen en het is best prijzig, dus we slaan hem even over.

In plaats daarvan gaan we naar het scheepvaart museum waar we gratis naar binnen kunnen met ons blikjeskaartje. Ze hebben een mooie audio rondleiding die alles vertelt van de scheepsbouw en de scheepvaart die hier de afgelopen 200 jaar heeft plaats gevonden.

Hierna hebben we nog een klein beetje tijd over. Met ons kaartje kunnen we ook in Ledaal. Dit huis is rond 1800 voor de scheepsmagnaat Gabriel Schanche Kielland gebouwd. Er is niets te doen, dus ze staan te popelen om ons een privé rondleiding te geven. Zo leren we veel interessante feitjes. Dat alles in het huis zo symmetrisch mogelijk moest en dat er daarom nep-deuren in zitten en dat daardoor de schoorsteen een rare draai moest maken om midden op het huis uit te komen. Maar ook dat er een paar kamers voor de koninklijke familie gereserveerd zijn waar ze bijna nooit gebruik van maken. Het meest interessant vind ik de oude schilderijen die laten zien hoe Stavanger er lang geleden uitzag. Je had vanaf Ledaal vrij uitzicht tot de haven. Iets wat nu echt niet meer kan.

We zijn inmiddels moe gesjouwd. Tijd om de bus terug te nemen. Dat is wel even zoeken maar met wat sms-hulp van Esther vinden we hem. Met Ruth gaat het gelukkig wat beter. Vanavond staat sushi op het menu. Nog niet eerder in deze vorm gehad, maar zeker voor herhaling vatbaar. Erg lekker en ook erg gezellig met Esther en Lamberto. Een mooi einde van een interessante dag. Morgen zijn alle weer-alarmen ingetrokken en kunnen we weer op de fiets.

Woensdag 10 augustus: Van Sandnes naar Jorpenland

Aantal kilometers: 1100 (49,3 waarvan 14 met de ferry)

Aantal hoogtemeters: 428

Camping Preikestolen

There is no place like home but that is no reason to stay.

Met spijt in het hart nemen we afscheid van Esther, Lamberto en Ruth. Het was wel erg gezellig hier. En ook erg comfortabel. Maar de weg lonkt en er is geen reden om langer te blijven hangen. We laden de fietsen op, zeggen goeiedag en gaan.

Het weer is goed, wel een harde woei en een temperatuur die net de 11 graden haalt. Handschoenenweer. We gaan eerst naar Stavanger om daar de veerboot naar Tau te nemen. Het is ongeveer 17 kilometer en al snel zitten we op een mooi fietspad langs het fjord dat ons midden in Stavanger brengt.

In Stavanger zien we nu een ander gedeelte van het centrum. Door de stad heen zagen we gisteren al Banksy-achtige graffiti, maar nu zien we wel een heel fraai exemplaar

Bij de boot is het druk. Een lange rij auto's waar we gelukkig langs kunnen. Maar ook met voetgangers is het drukker dan we tot nu toe meegemaakt hebben. Je moet benedendeks een kaartje kopen en ook daar is het dringen. De overtocht is overigens niet duur (Nok 106) maar het is wel erg fris onderweg. En omdat onze fietsen op de enige plek met uitzicht staan, is het daar erg gewild.

Vanuit Tau naar de camping is ook ongeveer 17 kilometer. Een groot deel gaat over de enige grote weg die hier loopt. Soms op en soms neer. Een cache geeft onderweg nog wat afleiding. Het is bij een eeuwenoude eik, die zo hol is dat je erin kunt staan.

In Jorpenland doen we boodschappen. Ze verkopen ook gebraden kippetjes. Die schaffen we eentje aan en in een haven verderop maken we hiervan onze warme maaltijd van de dag. Samen met een salade en een cider zitten we heerlijk te smikkelen. Het is nog een klein stukje naar de camping. Inmiddels zitten we weer op kleinere wegen en de uitzichten worden weer fraai.

Voor camping Preikestolen moeten we alvast een stukje klimmen. Bij het inschrijven waarschuwen ze dat het wat nat is. Dit is een understatement. Het is een grote camping en er is nauwelijks een plekje te vinden waar het water niet omhoog komt als je stil staat. Omdat we op tijd zijn, hebben we nog veel keus. Uiteindelijk vinden we een plekje dat net iets minder nat is dan de rest. De tarp gebruiken we als extra onderzeil. Op grote stukken van het veld is het gras compleet kapot gereden. Later horen we dat de camping twee dagen blank heeft gestaan door de regen.

Langzaam loopt de camping vol. Af en aan regent het en moeten we even naar binnen. Zelfs met alle kleren aan is het kleumen buiten. Dus zoeken we het restaurant maar op. Daar is het lekker warm én hebben ze Irish coffee. De weersvoorspelling voor morgen is erg goed. We lopen dan naar de Preikestolen omhoog en hopen op een mooi uitzicht. Voorlopig is het fijn om weer op de fiets onderweg te zijn én om weer in het tentje te liggen.

Donderdag 11 augustus: Preikestolen

Numinous

Describing an experience that makes you fearful yet fascinated, awed yet attracted – the powerful, personal experience of being overwhelmed and inspired.

Vandaag gaan we naar de Preikestolen toe. Het is er een perfecte dag voor want het is volop zonnig. Dit betekende wel een koude nacht door de heldere hemel. Toen ik vannacht op de thermometer keek gaf hij maar één graad aan. Brrr. Het was dus een koud ontbijt en vroeg want we wilden de bus van iets over acht hebben. Terwijl we er staan te wachten komt er een Duitser aan die ons een lift aanbiedt. Helemaal super. Tegen half negen starten we de wandeltocht en we doen ongeveer twee uur over de drie kilometer naar boven.

Het is een beetje een foto-blog geworden maar de plaatjes waren zo fantastisch. Bij de foto's zal ik nog het een en ander toelichten.

Het parkeerterrein ligt op ongeveer 300 meter. Daarna stijgt je nog een keer 300 meter. Het pad is grotendeels grove stenen waar je van steen naar steen stap/springt. Zo vroeg zijn er nog niet heel veel mensen op pad en kun je in eigen tempo rustig naar boven klauteren. Sommige stukken worden met houten vlonders overbrugd. Begin deze week, toen het weeralarm actief was, stond hier een halve meter water op. Onderweg komen we een meertje tegen. Hier kamperen ook mensen die op tijd wilden zijn voor de zonsopkomst.

Op de weg terug naar beneden is het ook wat drukker geworden. Het lijkt wel het Volendam van Noorwegen. Veel mensen zijn niet goed voorbereid, lopen op slippers of daarvan zie je dat ze gewoon de conditie niet hebben. Daarom waren er in het begin van de week ook zoveel reddingsacties en werd de Preikestolen afgesloten.

Wij klauteren tegen de stroom in naar beneden. Op het parkeerterrein staat dezelfde Duitser van de heenweg en we krijgen weer een lift. We voelen ons gezegend dat we zo'n mooie dag hebben gehad voor deze tocht. Een onvergetelijke ervaring.

Vrijdag 12 augustus: Van Jorpenland naar Lysebotn

Aantal kilometers: 1130 (71,2 waarvan 41 met de ferry)

Aantal hoogtemeters: 524

Hutje op Kjerag Lysebotn Camping

When it rains, look for rainbows. When it's dark, look for stars.

Het weer in Noorwegen is zo grillig als een vrouw. Was het gisteren zomer, vandaag is het herfst. Het was vannacht wel wat minder koud dan gisteren en dat komt door de bewolking. We krijgen de spullen ingepakt terwijl er alleen nog maar een fijne nevel valt. Op het overdekte terras van de receptie eten we ons ontbijt en bij vertrek doen we de regenspullen vast aan. Dat was een goede keuze want bijna direct na vertrek begint het serieus te regenen. En dat blijft het doen totdat we weer naar bed gaan.

Voor vandaag was het weer wat puzzelen met de pontjes. We willen naar Lysebotn. Dat ligt aan het einde van het Lysefjorden (aanpassen in tekst gisteren, het fjord waar we gisteren vanaf de Preikestolen nog over uit keken. Je kunt dan gebruik maken van een, dure, rondvaartboot. Voordeel is dat die de toeristische route neemt en onderweg informatie geeft. Nadeel is dat hij Nok. 600 kost. Maar er is ook de gewone lijnverbinding. Die kost maar Nok. 206. En dan is het ook nog opletten met de tijden. Ze varen niet alle dagen en ook nog maar een of twee keer per dag.

We hebben het liefst de lijnverbinding want van de toeristische dingen zie je vandaag niets. Maar goed, we moeten eerst naar Forsand. Dit is maar een kort eindje. Minder dan dertig kilometer. Maar wel met de nodige klimmetjes. Op dit korte eindje halen we toch nog meer dan 500 hoogtemeters. Je kunt aan de vegetatie zien dat het niet alleen vandaag regent. De bossen zijn spookachtig groen van de mossen.

Forsand ligt aan de andere kant van het Lysefjorden. Dat betekent dat we weer een hoge brug over moeten. Met een korte tunnel aan het begin en het einde. We zijn ruim op tijd en hebben nog een paar uren stuk te slaan voordat de boot komt. Bij de haven is een soort bushokje waar je kunt wachten. Maar we zijn koud en nat dus willen liever binnen zitten. Een van de twee supermarkten in het dorp heeft een hoekje waar je kunt koffie drinken. Voor Noorse begrippen spotgoedkoop. Nok. 15 voor een cappuccino. Hier zet ik stiekem de kachel aan en drinken we koffie. Daar komen we Jolanda en Vincent tegen. En Vincent woont in Warffum. Een uur is zo voorbij als je gezellig zit te kletsen.

Tegen kwart voor twee gaan we richting boot. Die gaat om twee uur. In het wachthok hebben zich wat mensen verzameld. Twee Hollandse jongens die op wandeltocht zijn. Een Nederlands stel die het als boottochtje over het Lysefjorden ziet. En wat Noren die zelfs een praatje aanknopen. Op de boot zit het redelijk vol. Veel wandelaars, wat motorrijders en lokaal verkeer. Het is er warm en droog, dus helemaal goed zo.

Buiten is nauwelijks wat te zien. Als we onder de Preikestolen varen hangt hij in de wolken. Ook voor en achter is weinig te zien. Bovendien slaat de regen in je gezicht als je naar buiten gaat.

Na anderhalf uur naderen we Lysebotn. Het regent nog steeds. Op de enige camping die er is, heb ik een hutje gereserveerd. De camping staat erg slecht bekend. Duur, slecht onderhouden en vies. Alles is waar. We betalen Nok. 780 voor een schuur waar ik normaal de fietsen in zou zetten. Er staat een bed in en een paar kastjes. Niet eens een stoel. We zetten de kachel op hoog en hangen de spullen uit te drogen. Een van de drie douches is stuk. De anderen willen niet op slot. En er moet ook nog Nok. 20 in voor vier minuten warm water.

Toch zijn we blij met het hutje want kamperen is nu geen optie voor ons. Het is een dichte regen die je binnen 100 meter doorweekt. Precies de afstand naar de wc en douche.

Aan het begin van de avond sta ik op de veranda nog droog en kook ons avondmaal. Later trekt de wind aan en komt hij op de voorkant te staan zodat daar ook alles nat regent. We halen dus alle spullen maar naar binnen. En tot overmaat van ramp begint het hutje te lekken. De receptie stuurt twee Polen om dit op te lossen. Dat doen ze met een dweil, een grote rol papier en wat timmerwerk aan de buitenkant.

We trekken ons terug op bed in het hutje. Het uitzicht zou fantastisch kunnen zijn, maar wij zien alleen nevel, wolken en regen. We zien wel het kampeerveld voor ons langzaam in een vijver veranderen. En de kampeerders

die wanhopig in de harde wind tenten willen opzetten. Beter dan televisie. Zelf hopen we er voor morgenochtend niet meer uit te hoeven gaan. Dit is ook Noorwegen. En dit is ook nog steeds vakantie.

Zaterdag 13 augustus: Van Lysebotn naar Rysstad

Aantal kilometers: 1203 (82,2 waarvan 73,2 fietskilometers)

Aantal hoogtemeters: 2078 waarvan 1328 gefietst.

Camping Sølvgarden

If you want to go fast, go alone. If you want to go far, go together.

Vandaag begint het traject waar ik het meest tegenop zie. Om uit Lysebotn weg te komen, moet er geklommen worden. Veel geklommen. Je gaat eerst via 27 haarspeld bochten (waarvan een in een tunnel van meer dan een kilometer) naar Øygardstølen (adelaarsnest). Dat ligt op ongeveer 600 meter hoogte en is het startpunt van de route naar de Kjeragbolten.

Daarna klim je door naar 932 meter waarbij je tussendoor nog een paar keer tussen de acht- en negenhonderd meter op en neer gaat. Dan daal je weer af naar 550 meter. Daar is de eerstvolgende camping. Als je dan verder wilt, klim je weer naar 1050 in drie stukken. Je daalt aan het einde weer naar negenhonderd en dan nog een keer naar boven de duizend meter. En dan een lange afdaling naar de tweede camping op de route, in Rysstad. Dat is waar we eigenlijk heen willen maar om dit allemaal te doen is meer dan tweeduizend hoogtemeters en dat is voor ons iets teveel van het goede.

We smokkelen dus een beetje. Via een bedrijfje (SBK base) dat basejumpers naar boven brengt heb ik geregeld dat we, met de fietsen, een stukje mee kunnen liften. Voor Nok. 300 kunnen we naar Øygardstølen gebracht worden. Dat scheelt ons bijna twee uur klimmen én de tunnel die single-track blijkt te zijn. Hiervoor moeten we ons om kwart over acht melden bij het bedrijf. Maar Pjotr/Sven/Lars is nergens te bekennen en alles is op slot. Er komen nog meer mensen die naar boven moeten en uiteindelijk wordt een van de mannen wakker gebeld. Bij het afrekenen blijkt het ineens Nok. 400 te zijn maar daarvoor onderhandel ik wel wat extra hoogtemeters.

Uiteindelijk worden we precies na negen kilometer op 750 meter hoog afgezet. Die hebben we alvast te pakken. Kleine uitdaging is dat het ook behoorlijk regent dus binnen de kortste keren zijn we doorweekt. Geduldig klimmen we met 10% en meer op en neer in het landschap. Het is een graad of vijf en mijn adem maakt wolkjes in de lucht. Maar de landschappen maken veel goed. Er gaat niets boven de Rallarvegen, maar dit komt dicht in de buurt. Het is zo woest, groen en stenig dat het elke meter genieten is, ondanks de inspanning en de regen.

Soms vragen mensen wel eens; 'waarom doe je dit jezelf aan?'. Tijdens dit soort stukken, waarbij je nat en koud bent en het gevoel hebt alsof iemand je aan de bagagedrager achteruit trekt vraag ik het mezelf ook af. Eigenlijk is dit onderdeel van de manier waarop wij kiezen te reizen. In het landschap, in het weer en op eigen kracht. Het geeft een heel goed gevoel als je de grenzen verlegt en toch wat meer kunt dan je denkt. Het maakt alles zó intens en als je eenmaal in het ritme van het klimmen zit dan kom je in een zen-achtige toestand. Alleen het nú telt. Bob Marly zei eens; 'some people feel the rain, others just get wet'. En ik snap wat hij bedoelt. Je voelt elke afzonderlijke regendruppel, maar na een tijdje voel je de regen ook niet meer. En het grote voordeel van reizen per fiets is dat je op elk moment kunt stoppen en een foto maken. Ik moet toch weer even grote kudo's uitdelen aan Mevr. van der Veeke. Die komt elke keer weer jubelend boven ondanks dat ze ook nat, koud en vermoeid is. Verrukt over het landschap. En blij met de tocht.

Zo komen we op het eerste hoogtepunt van de dag. In dit gebied is het de mode om torentjes van stenen te maken. We zien ze overal staan. Hierna hebben we een flinke afdaling waarbij we een paar honderd meter in hoogte zakken. Dit gaat niet in één keer. Soms moeten we weer even omhoog.

Hiermee steken we over naar het Sirdal. Het laagste punt is voorlopig Suleskard waar de eerste camping is. Inmiddels is het droog geworden. Er is een supermarkt. Daar zijn we blij mee want we hebben niets meer te eten. Ze verkopen ook hele goedkope koffie (Nok. 10) en pølsbroodjes. Die gaan erin als een preek in een ouderling. Maar daarna willen we toch graag weer door. En dat begint weer met een klim van 10% naar 900 meter. Dat geeft alweer een mooi uitzicht.

We dachten even zonder regenbroek door te kunnen, maar daar worden we meteen weer voor gestraft. Voor de tweede keer gaan de sluizen open en worden we nat. Op de een of andere manier warmt de natte kleding onder het regenpak op en zolang je klimt is het niet koud. Pas als je stil gaat staan wordt het rillen.

Bij een picknickplaats maken we een koffie en eten onze koek van de dag. Een Tsjech die daar ook aan het koken is maakt even een foto van ons. Het geeft goed weer hoe nat we zijn. Dan weer verder. Het is inmiddels droog geworden en dat blijft het ook min of meer. De klimmetjes worden wat minder steil, dus het wordt iets gemakkelijker fietsen. Zo bereiken we het tweede hoogtepunt van de dag.

Het leuke is dat de brommerclub (van een mij onbekend merk) ook een tochtje heeft. Zij ploeteren net zo omhoog als wij. We dalen een stukje en gaan nog een keer omhoog. Soms lijkt het wel een muur in de verte waar je tegenop moet. Maar als je erop zit, dan verandert het perspectief en lijkt het niet zo steil meer. Het voelt nog wel net zo steil...

Vervolgens een heerlijke afdaling die wel twintig kilometer duurt. Af en toe moet er even getrapt worden, maar dat is de moeite niet. Het asfalt is goed (van Esther begrijp ik dat dit elk jaar vernieuwd wordt) en ik haal snelheden van boven de 60 km/uur. We eindigen op iets van 250 meter hoog en zitten dan in het Setesdal.

In Rysstad is de Coop gelukkig nog open zodat we eten voor vanavond en ontbijt kunnen inslaan. Bij de camping is het weer zo opgeklaard dat we besluiten te kamperen. Ondanks dat het er af en toe dreigend uitziet. We staan op een veldje aan het water met een mooi uitzicht over het fjord. Er is een soort van open schuur waar we de kleding te drogen kunnen hangen.

Na het douchen is alle kou, nattigheid en vermoeidheid weer vergeten. In de avondzon koken we een chili-maaltje. Het was een pittige dag, maar we hadden hem niet willen missen.

Zondag 14 augustus: Van Rysstad naar Byglandsfjord

Aantal kilometers: 1279 (75,3)

Aantal hoogtemeters: 571

Camping Neset Byglandsfjord

Traveling in the company of those we love is home in motion.

De vakantie zit er bijna op. We hoeven nu alleen nog af te zakken naar Kristiansand. Als we eenmaal op de boot naar Denemarken zitten, is het over. Het gaat om ongeveer 150 kilometer. We kunnen dit in twee dagen doen (want het lijkt vrij vlak) of uitsmeren over drie dagen. De eerste camping op de route zit na een kilometer of veertig. De tweede na ongeveer 80 kilometer. Omdat de weersvoorspelling zo goed is, besluiten we de vakantie te rekken tot drie dagen. Dus vandaag wordt een makkelijke dag.

We volgen de rivier de Otra naar het zuiden. Tussendoor wordt het soms een fjord, maar uiteindelijk mondt hij uit in de zee bij Kristiansand. De grote weg ligt aan de ene kant. Wij volgen de weg aan de andere kant. Het lijkt wel of de weg voor ons alleen aangelegd is, zo rustig. En het is inderdaad vlak. Voor het eerst kan ik ver kijken en zie ik nergens een heuvel in de weg. We zitten nu op fietsroute 3

Met alle tijd en steeds uitzicht op een fjord nemen we veel gelegenheid voor koffie en lunch. Die bestaat uit crackers, want er zijn hier nauwelijks winkels en ze zijn dicht op zondag. We hebben ook nog chocolade. We rijden het eerste deel van de dag langs het Araksfjorden. Door het gebrek aan wind geeft die soms surrealistische beelden. Het is lastig onder en boven te onderscheiden. Ik kan er uren naar kijken. Zo komen we bij Storestraum. Dit is het nauwste deel tussen het Araksfjorden en het Byglandsfjorden. Vroeger was hier een hoogteverschil van vijf meter waarvoor ze een sluisje hebben aangelegd. Nu zit er een dam in het Byglandsfjorden en is het waternivo op gelijke hoogte gekomen.

Hier zou ook de camping moeten zijn. Helaas, de borden zijn afgeplakt en er is geen camping. Zo te zien al een aantal jaren niet meer. Wat nu? Het lichaam had zich al in de -korte-fietsdag-met-relaxen gezet. Toch maar de 80 kilometer doen naar de volgende camping bij Evje? Maar even mediteren. Dan komt de oplossing wel. Op de kaart zien we een camping by Byglandsfjord die ik niet in de gegevens had staan. Is nog wel een dikke 25 kilometer, maar goed te doen. Een bonus is dat fietsroute 3 zo mooi en zo lekker rustig is.

Tegen half vijf komen we bij de camping aan. We moeten er een stukje voor terug fietsen over de drukke weg. Dit maakt ons nog blijer dat we steeds op zo'n rustige weg zaten. De camping is een grote. Op het veld vinden we een plekje naast een picknick-tafel. Dat is altijd fijn.

Bij aankomst drinken we altijd een blikje bier en een cider. Die hebben ze hier. Maar als we willen afrekenen, blijkt dat ze op zondag geen alcohol mogen verkopen. Tenzij je het hier op het terras opdrinkt. Prijs als je het meeneemt; Nok. 38. Prijs op het terras; Nok. 60. Zelfde blikje! *Welcome to Norway.*

In de avondzon genieten we van de rest van de dag. Gelukkig was het er weer een met verrassingen. Anders wordt het ook zo saai.

Maandag 15 augustus: Van Byglandsfjord naar Hornnes

Aantal kilometers: 1312 (33,9)

Aantal hoogtemeters: 174

Evje-Kilefjorden Camping

Travel; it is the only thing that you can spend money on that will make you richer.

Vandaag gaan we de teveel gemaakte kilometers van gisteren goed maken. Ik heb voor woensdagochtend de boot geboekt naar Denemarken, dus we hebben nu nog twee dagen om de resterende 80 kilometer te overbruggen. We doen dus weer een poging er een korte dag van te maken.

Tussen Kristiansand en Byglandsfjord liep vroeger een treintje. Het spoor is opgedoekt, maar het station staat er nog. Wij volgen vandaag het oude spoortraject, maar dit staat nergens aangegeven. We zien het aan het landschap. Het zijn vaak gravelwegen die over een talud of tussen rotsen door lopen.

We komen eerst bij de stroomversnellingen van Evje. Als jongeling ben ik hier vaker geweest. In mijn herinnering was het veel imposanter, maar het kan ook zijn dat er nu minder water is. Alhoewel dat niet zo zou moeten zijn met de overvloedige regenval van de afgelopen dagen.

Daarna komen we door het bruisende centrum van Evje. Of wat daar voor door moet gaan. Want het is een stad met meer dan tien winkels, dus altijd wat te doen. Wij doen er de boodschappen voor de dag, want verder komen we geen winkels meer tegen. En eigenlijk ook geen andere dingen. Behalve dan een kerkje.

Voor het eerst komen we een speciale fietsers picknickplek tegen. Tenminste dat is wat we denken dat het is. Waarom zou je anders een picknicktafel en een roze fiets neerzetten? Wij maken er in elk geval gebruik van. Er zijn nog twee campings voor Kristiansand. Met een tussenruimte van zeven kilometer. We besluiten bij de eerste te gaan kijken. Dat is meteen raak. Camping Kilefjorden wordt door een Nederlander op gemoedelijke wijze gerund. Het is de goedkoopste camping die we tegen komen met Nok. 110. En we vinden een mooi plekje voor de tent.

Het enige zorgwekkende is de slang die we op het weggetje achter de tent tegenkomen. Ik dirigeer hem de andere kant op maar als ik vannacht wat nats in mijn oor voel, dan hoeft het niet de tong van Mevr. van der Veeke te zijn. Voor de rest vieren we vakantie. Beetje lezen. Biertje drinken. En wat onderhoud aan de fietsen doen want door de regen van de afgelopen dagen is de ketting wat vetloos geworden. Morgen hebben we de laatste 55 kilometer naar Kristiansand. En daarna zit het er helaas weer op.

Dinsdag 16 augustus: Van Hornnes naar Kristiansand

Aantal kilometers: 1364 (61,8)

Aantal hoogtemeters: 356

Camping Roligheden

“What day is it?” asked Pooh.

“It’s today” squeaked Piglet.

“My favorite day” said Pooh.

De laatste dag heeft echt zijn best gedaan perfect te zijn. Zonnetje bij het opstaan. Warme broodjes worden aan de tent gebracht. Ontbijt in de zon. Rustig inpakken. Lekke band plakken. En via een autovrije fietsroute op pad gaan. Wacht! Band plakken? Ja, Mevr. van der Veeke had weer eens een wispelturige achterband. Ik wissel hem en we kunnen nog een poging wagen op pad te gaan.

Door het gebrek aan wind liggen de fjorden er weer als grote spiegels bij. Ik moet dan wel even een foto maken. Ook al lijkt het op de vorige foto’s.

We volgen vandaag nog steeds fietsroute 3. Deze loopt via de oude spoorlijn van Kristiansand naar Byglandsfjord. Het voordeel van een spoorlijn is dat hij autovrij is. En ook dat er geen gekke stijgingen in zitten. Het lijntje loopt niet meer maar vroeger moeten ze mooie uitzichten hebben gehad. In het traject komen we ook een aantal tunnels tegen. Gelukkig zijn ze kort óf verlicht. Want het blijven nachtmerries.

Bij Royknes komen eindelijk de koffiebancjes. Het spoorlijntje is hier nog intact gehouden en soms gaat er nog een stoomtrein over. Als wij er zijn, is er geen teken van leven. Dus we maken koffie en eten een van de verse broodjes. Ondertussen kan de tent even drogen.

Hier moeten we helaas afscheid nemen van het gemakkelijke fietsen via een spoorlijn. Je merkt het meteen. Er zitten weer venijnige klimmetjes in de route. Maar in het grotere geheel dalen we nog steeds.

Bij Vennesla houdt de mooie route op. Tot aan Kristiansand zitten we min of meer naast de autoweg. Weliswaar op een fietspad, maar het geraas van auto’s, dat we vier weken als kiespijn gemist hebben, is weer aanwezig.

In Kristiansand eindigen we midden in het centrum. Precies waar we begonnen zijn, ruim vier weken geleden. Het is gezellig druk in de stad. Bijna net zo druk als op de Preikestolen op een mooie dag. We kijken nog even bij het fort en de haven.

Daarna naar de camping. We zijn vroeg, dus nog alle keus voor een mooi plekje. Omdat het de laatste dag is, hoeft er niet meer gewassen te worden. De vuile spullen kunnen, tot thuis, in de tassen gestopt worden.

In de zon evalueren we Noorwegen. Wat vonden we ervan?

Positief

- Het is er -overal- ontzettend mooi. De landschappen zijn fantastisch. Je struikelt over de watervallen. De fjorden zijn plaatjes.
- Het is er erg rustig. Bijna nergens is het druk. Je komt nauwelijks auto’s tegen.
- De mensen zijn ontzettend relaxed. Niemand heeft haast of maakt zich druk.
- De noren zijn vriendelijk voor fietsers in het verkeer. Bij elke zebra wordt gestopt. Ze halen alleen in als het kan en rijden dan ruim om je heen.
- De wegen zijn, in het algemeen, erg goed. Geen gaten in de weg. Glad asfalt en nergens scheuren.
- Het licht is op veel plekken bijzonder. Dat maakt de landschappen nog aantrekkelijker.
- De campings zijn, in het algemeen, goed en netjes. Op de meeste is het mogelijk een hutje te huren en er is meestal een keuken bij om binnen te koken.
- Het is het land van verse vis. Als je daarvan houdt, dan ben je hier op zijn plaats (wij eten graag vis).

Voor verbetering vatbaar:

- Het is hier duur. Zeker twee keer Nederland en als je graag een biertje en cider drinkt, is het helemaal kassa.

- Het weer heeft zijn uitdagingen. We hebben hier heel mooi weer gehad, maar ook wat slechter weer. Variërend van code geel, een hele dag regen maar meestal maar een of twee fikse buien. Meestal aan het einde van de dag. Nu was dit ook een van de slechtere zomers, dus het kan alleen maar beter worden.
- De Noorse mensen zijn niet zo toegankelijk. Groeten doen ze nauwelijks en een praatje beginnen al helemaal niet. Toch vallen ze mee als je eenmaal contact hebt.
- De tunnels zijn, voor fietsers, een nachtmerrie.
- Het fietsen is hier erg inspannend. Er zijn weinig vlakke stukken in het deel waar we gefietst hebben. Dat betekent elke dag de nodige hoogtemeters en daar wordt je best moe van.
- Je moet, als fietser, goed plannen. De campings en winkels liggen soms ver uit elkaar. De ponten varen op sommige dagen niet of slechts sporadisch.
- Het is er koud. De meeste nachten zitten we onder de vijf en soms rond het vriespunt. Ook overdag komt de temperatuur vaak niet boven de tien graden.
- Ze zijn niet op buitenlandse toeristen ingesteld. Veel informatie is alleen in het Noors en op plekken waar wij een ijskraam neer zouden zetten, is er hier gewoon niets.

Hebben we genoten van deze fietsreis? Daar kunnen we alleen volmondig 'ja' op antwoorden. Het was weer fantastisch. Dus we willen zeker nog een keer naar Noorwegen. Maar op verschillende dagen heb ik me wel afgevraagd of we het einde gaan halen. Toen we aan de zuidkust steeds zoveel moesten klimmen, had ik het wel even gehad. Van Langesund naar Hirtshals terug was toen een serieuze optie. En toen we bij Bergen en Stavanger zoveel regen hadden, hebben we overwogen vanaf Stavanger terug te gaan. Gelukkig klaarde het weer op en hebben we de tocht, zoals gepland, af kunnen maken. Ben ik blij mee.